Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«С В Е Т» ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера дена ● ШИНАРА, 9 январь, 1979 шу. ● № 4 (5060). ● Мах 2 кепиг.

СССР Лакхехьарча Совете — толашагIбараш

Торжественни хьале чакхъьллар СССР Лакхехьарча Совете депутаталла харжа кандидаташ оттабара хетаны Шалински районе «Южный» совхоза болхлой, инженерно - техническн белхахой, гIуллакхерча нахьа собрани. Собрани хьайийллар болхлой комитета председатела Н. А. Балахнина. Цо къамел де дош лу № 3 йолча сом лелабеча бригада болхлочо З. Харумовайна.

— Оха доккхал ду пачхьалкхен доал деча лакхерча органе вахийта тхоай кандидат белгалваккха боньо ллараx. Аз тхоай болхлой цIерагIа предложени лу № 398 йолча Гудермесски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совете депутаталла харжа совхоза болхло Аюбова Зара Салмановна оттае.

Собрание иштта къамельлаш дир совхоза кертерча агрономa, партбюро секретара У. У. Алимсултанова, сом лелабеча бригада бригадира Х. М. Магомадова, болхлочо Х. Шахтамировас, совхоза директора А. А. Визирханова. Цар массане а хьаллаьцар СССР Лакхехьарча Совете депутаталла харжа З. С. Аюбова кандидаталла оттаяра яь предложени.

Собрание доакъашхоша массана цхьан дагара а долаш соцам бир: № 398 йолча Гудермесски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союзе Совете депутаталла харжа «Южный» совхоза доярка Аюбова Зара Салмановна оттае.

ТОЛАМГА БОДА НИКЪ

Коммунист Хатуев Гелани вулгалде эттача 1964 шера дене цхьа хиннадац Шалински района «Южный» яхача совхоза коллективо пачхьалкхенга хьайбай продукци йоххара декхараш кхоачаш ца деш. Соахка шера планах 320, тIанийцача социалистически декхарах пачхьалкхенга 335 тонн шура йоххе езаш хиннача 435 тонн екхар хьайбаш лелдераша, хIьата дулх доххара плая дукха хIама ца эпаш 172 процент кхоачашйир. Цул соигIа хIара бIаь Iатта тIехьа 97 Iасилс хьалихедир планагIа 80 долаш, Белгалдаккха доагIа пачхьалихента мел екха шура цхьоалагIча классах хиннийта.

Цхьа доярка йисанзар ферме шийна тIачIоегIдаьча доахангара шура йиннхаре план кхоачаш ца еш. ХIьата яхье хьалха хилар цIи хева доярка Исраилова Камета.

Шера план 2500 йолаш хIара Iаттагара 3571,5 килограмм шура яьккхай цо. Из я 1977 шера яьккха хиннача 100 килограмм дукхагIа.

Хьовхамашка дилхача цул дукха тIехьабисанзар доркаш Гачаева Арубика, Исраилова Яхийта, Каметай йоI Исраилова Лиза, Идрисова Жардат, Юсупова Небисат.

МоллагIча ферма доярка доаха толамаш дукхахча даьхье бема Iуй болхах тийша да. Цунга хьежока белгал ца баьхача балац шоай декхарех дика лоархIабеш бола толамагIа бараш: къахьегама ветеран Ижиев Абду, Исраилов Шерип. Гадаев Шиа.

Iаьсий леладеш ши йиша я — Самагулина Милайня Гульнисям. Цар беча балха теттара рьаза ба совхоза а ферма а кулгалхой. Милизана леладеча хIара Iасилга ден-бус план 500 грамм йоллаш юкъера лаьрхIача 900 грамм дулх тIаххет. хIаьта Гульнисас леладечарна — 750—800 грамм.

МалагIча гIуланхаша нагIдоалийт ферма коллективана иштта овсаре, дика хьохамаш даха?

Ферма балха ерригача зоонохнка дика вIаштIехьбаьккхаб болх. Къахьетамз дисциплина дика я.

— Дисциплина толахьчунца, цу сахьате ферма коллектив хьагул а йийл. къаьстта къамаьл хул, — йоах бригадира Хатуев Гелане. — Цхьарчоа кхетадайт цунга цо даийта гIалат ферма ерригача коллектива вене долта. Хьалхарчоа, цул гIалатага хьежжа, бехитохкаме оз. ШоззагIа из тайпа гIалат далийтача балхара дIавоаних.

Дисциплина чIоагIа хиларех а далац. нагахьа се[illegible] вах хьадечунца безам, шоай балхах уж дог хилаш, цхьа барт болаш ца хилча. Цу ха а хоаш шоашта могар, виз дIакхоачар ду совхоза а ферма а кулгалхоша халха балхацара безам совбаьккха, балха хьалаш аттача даха, коллективе барт чIоагIбергташ. Иштта. хIара беттара яхье хьалхара кхо моттиг яьккхача доркашта ахчай сонгIаташ лу. Шоайла яхь лелаеш я ферма хIара шу доярка. Царна юкъе хьалхаяьккхача доярказа а бетта пхи сом преми лу. Цул сонгIа, шоай доалахьа цIенош доацаш бараша совхозо квартираш лу, болх беча хана хиланза баргбоацача гIирсаш Iалашбу.

— Хадданза [illegible] къахьегаш а болаш шоай доалахьа долча доахана доакхар кийчде, дахча, кIор, балхадаараш Iалашде йиш хилац яьха. — йоах Хатуев Гелане. — Из деррига а лу царна совхозо.

Хьайбаш леладераша дошдешпад шура яккхараш из пачхьалкхенга йоххараш пятилетка план дикъ шера кхоачишгъе. ДIахо а хIанз санна къахьете, шено яц, де лаьрхIар ферма коллективо кхоачашдергхилараx. ХIаьта кхаь шера план соахка 18 сентябре кхоачашйир. ХIанз хIара Iаттагара йоаккха шура соахна цу хана йоаккхаш хиннача 600 грамм дукхагIа я.

«Южный» совхоза хьайбаш леладерий балхи тIа оьмал а хиина дIаэттад доахан кхоабеча хана тайп-тайпара доакъар царна декхиlга, зоогигиелически зооветеринарни боньонаш лоравелга, цIеньаь доахангара шура Iоборнкхилга, цун дика лакхъяра ерригача коллективо къовсам лоттабелга.

М. ХАМАТХАНОВ.

ХIАНЗ КИЙЧЛУ БIАЬСТАНГА

ДикагIйолча агротехнически хапашка дIадийнад Грозненски района «Советская Россия» яхача колхозе гураьхьа дуй ялат. ХIана цига хьанийллай къонача механизаторийи баьцадаараш кхедерийн курсаш. Цига дешаш 60 саг ва. Къона болхлой май беттa оьзменаш дIа а еяна хкашка болх бе арабергба. Цул сонгIа боахаме кийчбухий декхаш бола болхлой а. Таханарча дента 16 саг кийчъаьш из болх бе.

ХIанз, ахьча бехкица цхььна, техника товеш ба колхозе. 20 февраль тIакхочаш из ерригa а тоаль яккха лаьрхIад цар.

О. ШАДИЕВ.

ЯХЬЕ ХЬАЛХАЛАТТАРАШ

Шалински района Курчалойрча Джабаханджиевгlар беррига деза Ленина цIерагIча колхоза болх беш. Даьда — хьахо, нана — свеклаш леларр, вошхагIбола шн вoI — трактористаш. Шийвежараша санна из гоaзал Iомаьнй оIамагIболча Нажмуддина а. БархI шу да цо трактористалла болх бу. Воахаме дикагIболча механизатораша юкъе я цун цIи а. Цхьовн комсомольски организаце бюро член ва Нажмуддин.

ДикагIчарех цаI ва йоах цунах бригадира Бекиев Хьусе а. ХIана аьлча коллективе йоаржальча социалистически яхье массаза а хьалха латташ хьоаргIа из. Иштта хиннав шекара свеклаш чуэцача, гураьхьа ялат дIадуача, лаьтта сахача. Ди дIадодацар шиншна норма Нажмуддина кхоачаш ца еш. ХIана ялата подкормка еча а доккхий толамаш доах цо.

ЦIаькха хиланзар цунах механизатор. Юкъера школе аькхачуа тIехьагIа колхозо хьожавир Серноводски юртбоахама техникуме тракториста дешa. Механизаторий курсаш дика дешаш чакх а яьхе, цIавера ший колхозе. Шаьреалалца хьонача механизатора ший опыт дIалуш хилар къаьна тракторист Алхазуров Вахьит.

— Сона механизатора професси езаялйтар я халонаш эпаe со Iомавайр а из ва. — йоах ший хьехамчах Нажмуддика.

Ший болх санна лерттIа леладу цо тIадехка общественни гIулакхаш а. Масала, Курчалоевски № 2 йолча юкъерча школе хаст-хаста механизаторий болх бувц цо дешархоштa. тIаьхех уж ший професси Iомаяра. Цо даьча хьехарах хIанз тракториста говзал Iомаеш 20 нагирхо ва.

ДIадахача шера санна кердача шера а яхье хьалхалаттарашта юкъе хила даг ва Нажмуддин.

Б. ЗЕРОВА.

Хадданза хьокхамаш тоадеш

ИттлагIча пятилетка план ханал хьалха кхоачашъяра доккхий социалистически декхараш тIаийцад «Дружба» яхача Грозненски картонажни фабрика болхлоша. Укх тIеххьарча шерашка дукха балхаш даьд цар арахеца халкъа эша товараш мa-могга дукхагIа а хулийташ, хьалхалин латтa декхараш толамца кхоачаш тIехкхачаш дара.

ДIахкача нйслагIча пятилетка массехк тайпа шира продукци ара ца хецаш хиннача фабрике хIанз иттаж тайпара да нийчдеш дола товараш. Духхьал дIадахача шера бархI тайпара керда изделн арахеца йолаяьй, хIаьта укх иттлагIча пятилетка арахеца йолаяьраш массехказа дукхагIа я.

«ТIехьабусераш боацаш бе болх» яхача девизагIа къахьегача фабрикерча бригадех, участкех, цехех цхьанкха а яц пачхьалкхен план кхоачаш ца еш. Овсаре къахьегарал соагIа, шоаш кийчъю продукци дикагIа хилийтара а шерра социалистически яхь йоаржаьйй болхлоша.

Республикерча промышленни предприятешта юкъе кьржача социалистически яхье хьалха латташ хьайоагIа цар коллектив. Валови продукци арахецарех из мaьхала ккхарен пятилетка хьалхарча виаь шера план СССР керда Конституци тIайийца шу дузача денга кхочаш а яь фабрика коллективо тIехкхочаншъьй укх шера хьалхарча квартала задание. Дог гIоздоахача къахьегама толамашца чакхдаькхар цо дIадаха шу а.

Ши-шегIа хьехиннадац уж къахьегама толамаш. Итташ болхлой ба укхаза башха-дика производственикаш а лоархIаш, хIара сменагIа нормаш 130—140 процент кхоачашъеш. Царех ба мотористаш Бецулаева Хьалимат, Кузнецова Галина, Ахриева Лейла, Магомадова Догман, ло боахa Ахильгов Руслан, задельщицаш Азильгова Нацсат, Ильясова Асмаl, Дадаева Iайшa, бригадираш Вангашев Аьхьмад, Барыщникова Валентина, кхы дукха бераш а. Шоаш кийчъю продукци дикен тIехдикен мара хилийтац цар.

КПСС ЦК ноябрьски (1978 ш.) Пленума решенеша деташ гIоздаьхача фабрика болхлоша пятилетка дихьагIча шера пачхьалкхен план 28 декабре кхоачаш а ещ, пханал соагIа бархI эзар сома продукци арахеца лаьрхIад. Мах беча организацешка халкъа эша товараш дIадахьийтара задани 20 декабре кхоачаш а еш, задавел соагIа 10 эзар сома мaьхa уж товараш дIадахьийта.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

МАЦА ДЕТТАРГДА ДОАХАН?

РЕЙД

КПСС ЦК июльски (1978 ш.) Пленума соцам тIа белгалдаьккхад, юртбоахама производство массе оагIорахьара цхьатарра деIайоллаелга, цун эффективность лакхъелга нерттердарех цхьа декхар хилар.

Пленума материалаш боккха теркам тIабохийташ йийшай Сунженски района хьайбаш леладераша. ХIане хьатIаккхьчай эттера халагIа йола доахан Iаигара доаха ха. Миште лел из болх районе? Цу гIулакхага хьожаш хилар укх деношка рейдове бригада.

Тхо да XIX партсъезда цIерагIча колхозе. ПланагIа деррига доахангара 381 тонн шура яккха езаш бар боахама хьайбаш леладераш. Цар яьккхар — 4064 тонн. ХIаьта 112,8 процент кхоачашъьйй пачхьалкхенга шура йоххара план а. ПланагIа 310 тонн йоккха езача, цар екхар яр 347 тонн. Колхоза партийни организаце секретара Любовь Евдокимовна Кузнецовас дувц:

— Шоаш лаьрхIар кхоачашдаьд хьайбаш леладераша. Хьалхарча шера хиннача гахна дукхагIа йоаккх хIанз шура. Из вIаштIехьдалийтад зооветеринарни болх, хьайбашта ду Iунал дикагIа тоадаро, кхьа бехитокхам айбаро. ДикагIа болх беш хьайоагIа № 2 йолча ферма коллектив.

Тхо хилар цига. Сайрийне яьккха шура хIанза машинеца дIа а яхьийта, фляжаш юлаш, хьаьш цIендеш, доахана бийсана доакъар луш боахкар доярказ. Вазашка цIенех йIайхен я. Долаш да мукъа болта хана хьайбаш леладераштa салаIа цIа. Цу чу телевизор, приемник а, гучча хьалтеха доаки болхлой керда социалистически декхараш, балха распорядок.

Хьалта лаьрхIар кхоачашдара беррига теркам тIабохийта къахьегаш ба вах хIанз. Цунна тешал ду чакхдаьннача шера даьхача толамаша: шера планагIа пачхьалкхенга 971 тонн йохка езача, ферма коллективо екхай 121 тонн шура. Из беррига а цхьоалагIча сортах я. Ферме хIара беттача Iаттагара йоаккха шура соахка хиннечул 1,4 килограмм дукхагIа я.

Хиннаре къахьега доаркаш дукха ба коллективе. Царех ба соахка шоай планаш а социалистически декхараш а тIехкхочийтадь Танакаева Любовь, Шестакова Валентина, Нунаева Ольга, Сигарева Ирина. ДIадахача шера хIара Iаттагара Томакова Любас 2858 килограмм шура яьккхай, планагIа 2300 килограмм йолча. Цунца социалистически яхье хьийнача Сигарева Иринас яьккхай 2709 килограмм; Шестакова Валентинас — 2819 килограмм, планагIа 2350 килограмм яккха езача, и. кх. дI.

490 етт ба ферме. царех бетташ 320 а болаш, дисараш кастта дахкаргдолаш да. ХIара беттача Iаттагара дийнахьа йоаккх 8—9 килограмм шура.

Хьайбаш леладерий балха рьаза ва ферма заведующи Ажигов Мухьмад а. Цо йоах:

— ХIара Iатта рационагIа оаха тел 20 килограмм силос, 5 килограмм сенаж, 5 килограмм ча, 30 килограмм барда, шурий хIара килограммана лаьрхIа 400 грамм язата откодаш. ДIахо а шура ца лаьсIъалийта лерхI оаха.

Дика вIаштIехьъьккхай укхаза социалистически яхь. ХIара етт дийнахьа ю цун итогаш. Хьалхара моттиг яьккхача доркапа лу 20 сом ахчан соагIати карара кара тела цIе яьннечи. цар болх бувцаш арадувл пенгазеташ, «молнеш», къахьегама листокаш.

Шера йола план тIехкхоачашъяле а кхоачажбоацараш да укхаза. Болх беш яц доакъар кийчду цех, мукхьоаш латт цун оборудовани. Из бахьан долаш Орджоникидзера кхухь барда. Болх беш яц искусственни осеменене пункт.

БIарча хьанийцача цу колхозера гIулакхаш кIеззиг-дукха вIаштIехьа дале а геттара во лел уж Кирова цIерагIча колхозе. ДIадахача шера социалистически декхарагIа пачхьалкхенга 1300 тонн шура йохка езача цига екхар яцар 1203 тонн мара.

Колхозе йоккхагIа я № 1 йола шурий ферма. 733 етт ба укхаза, цхьабаьнгда царех бетташ 456 мара бац. ХIара Iаттагара йоаккха шура 1,5 килограмм кIезигагIа я ферме соахкарчунца нийсйича. 60 тонн шура дIа ца луш бисаб уж пачхьалкхенна.

Фермерча гIулакхех тхога дувца хIама долаш вацар колхоза керттера зоотехник Семенюк Демьян Григорьевичи ферма заведующи Хатагов Сергей Харитонович.

— Доакъар дика дац тха, вIалла хьаннкIаш юкъе йоацаш я силос, — йоах цар, шура кIезига йоаккхаш хилара бахьан дувцаш.

Къы а воагIа да сурт кIоаргагIа дIатехкача. Доаркаш бац тоъал. Таханарча дийнахье тоъац ялх доярка. Хаьаннакьа ца беттарах лакьаш латт 200 етт. Шин кIира мара дац баьцадаарий бригадера кхо болхло ферме хьайоалаь. Доахан ца деттарах, юххера а, пачхьалкхенна дIа ца луш юсаргья итташ центнераш шура, укх шера ю ца деш дусареда дукха Iаьсий.

Дика болх беш хьабоагIа доаркаш Галаева Тоти, Рыбалко Мария, Мальцева Надежда, Зазилова Аьсет. Царех кIаране шера планагIа 1900 килограмм яккха езача. 2000 килограмм соагIа шура яьккхай хIара Iаттагара. Цхьабаьгда хьалхалаттарий хьокхамаш дIадоаркадац укхаза. Цу гIулакха арахецаш яц е «молнеш» а, е къахьегама листокаш а. Болх беш яц ЦIе уголок, дац газеташ журналаш. Пенах хьалтеха доаки дIадахача шерара социалистически декхараш.

А. АУШЕВ,
Сунженски района юртбоахама управлене керттера зоотехник;
М. МАЗИЕВ,
«Грозненский рабочий» газета собкор.;
А. САГОВ,
тха соб. корр.

РСФСР-гара № 7 йолча Грозненски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совете хоржамаш дара йолча окружной хоржамий комиссе

5 январе Гроане РСФСР-гара СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совете хоржамаш дара йолча Грозненски окружной хоржамий комиссе хьалхара заседани хилар.

Комиссе председатела Н. Н. Ведерникова ше заседани хьеллаш белгалдаьккхар, хIанз дIайолаеннa хоржамий кампани КПСС ЦК ноябрьски (1978 ш.) Пленума, СССР Лакхехьарча Совета иттлагIча сессе решенa политически къахьегамен хьинар Iалаьмате чIоагIа айдаьча хьале чакхйолаш хилар.

Хургдолча хоржамий керттера белгало я уж СССР керда Конституци СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара Закона тIанийцача тIехьагIа СССР Лакхехьарча Совете эттара хьалха деш дола хоржамаш хилар. Цар дIадехараш цIенхаштта кхоачашдар — мехка доал деча лакхерча органе деш дола хоржамаш толаме чакхдалара хилалва дардоаца хьал.

Комиссе члений цIерагIа Н. Н. Ведерникова баркал аьлар РСФСР-гара СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йолча Грозненски окружной хоржамий комиссена къьедахийтара шоаш ккхилаш дикъ белгалдаьхача коллективашта, общественни организацешта.

Гулбеннараштa дIадовийтар «ИттазлагIа хоржача СССР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта кийчо яран уж чакхдахарая йолча окружной хоржамий комиссей балхах» дола СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йолча Центральни хоржамий комиссе письмо.

Н. Н. Ведерникова дийцар участкови хоржамий комиссей балха лостам тела, хархархой спискаш уттаяра тIаьхьонкам лоаттабе, иштта кхыдола гIулакхаш кхоачаш дезача окружной хоржамий комиссе декхарех.

Окружной хоржамий комиссе ший балха план, хоржамий участкай нумераци чIоавIйир. Комиссе членашта декхараш дIа-кха дийнар, окружной хоржамий комиссе чухургйола моттиг къовстайир.

* * *

РСФСР-гара иттазлагIа хоржача СССР Лакхехьарча Совета къамий Совете хоржамаш дара йолча Грозненски окружной хоржамий комиссе адрес: г. Грозный, Орджоникидзе проспект, 36, Союзий ЦIа, № 27 йола цIа, Телефонаш: 9-81-01, 9-66-41.

Окружной хоржамий комиссешка

№ 397 йолча Грозненски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совете хоржамаш дара йолча окружной хоржамий комиссе заседани хилар.

Комиссена йовзийтар СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йолча Центральни хоржамий комиссе дайтача письмо текст, цига къовстадир окружной хоржамий комиссена дIа нийсдар, хоржамий участкашта нумераци яр санна дола дешаш.

Комиссе заседане къамаьлаш дир комиссе председатела А. А. Даниленкос, комиссе председатела заместитела Н. А. Колесниченкос, комиссе секретара Э. А. Шилина, комиссе членаша В. С. Стрелкова, А. В. Голикова, кхычар.

№ 397 йолча Грозненски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совете хоржамаш дара йолча окружной хоржамий комиссе адрес: г. Грозный, Орджоникидзе проспект, 36, Союзий ЦIа, № 21 йола цIа, телефон 9-68-70.

* * *

Нохч-ГIалгIай АССР-гара № 668 йолча Ленински хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совете хоржамаш дара йолча окружной хоржамий комиссе заседани хилар.

Заседане къамаьлаш дир комиссе председатела П. Н. Левинцева, комиссе членаша П. М. Крутова, М.-Я. Д. Деннева, Ленински райисполкома секретара Ж. Х. Тулаевас, кхычар.

Комиссена дIадовзийтар СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йолча Центральни хоржамий комиссе письмо, балха план чIоагIйир.

Нохч-ГIалгIай АССР-гара № 668 йолча Ленински хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совете хоржамаш дара йолча окружной хоржамий комиссе адрес: г. Грозный, Красных фронтовиков улица, 19, КПСС райкома здани, телефон 2-09-88.

* * *

Нохч-ГIалгIай АССР-гара № 669 йолча Заводской хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совете хоржамаш дара йолча окружной хоржамий комиссе заседане къамаьлаш дир комиссе председатела Ш. Д. Умарова, комиссе председатела заместитела В. И. Старчака, комиссе секретара Л. С. Дмтубскаяс, комиссе члена А. Г. Дутова, кхычар.

Комиссена дIадовзийтар СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йолча Центральни хоржамий комиссе дайта письмо, кхыдола дешин къоастадир.

Нохч-ГIалгIай АССР-гара № 669 йолча Заводской хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совете хоржамаш дара йолча окружной хоржамий комиссе адрес: г. Грозный, Парафиновая улица, 2, КПСС райкоми райисполкоми здани, № 12 йола цIа, телефонаш 2-39-04, 2-30-55.

* * *

Нохч-ГIалгIай АССР-гара № 671 йолча Старопромысловски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совете хоржамаш дара йолча окружной хоржамий комиссе заседане къоастадир хоржамашта кийчо ярца дувзаденна дешаш. Комиссена дIадовзийтар СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йолча комиссе дайта письмо, балха план чIоагIйир.

Заседане къамаьлаш дир комиссе председатела Ю. А. Лутовинова, комиссе секретара Л. Л. Недельковас, комиссе членаша А. П. Головченкос, Е. Ю. Ахромеевас, кхычар.

Нохч-ГIалгIай АССР-гара № 671 йолча Старопромысловски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совете хоржамаш дара йолча окружной хоржамий комиссе адрес: г. Грозный, Иванова городок, КПСС Старопромысловски райкома здани, телефон 4-32-31.

ОКРУЖНОЙ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕЙ СОВЕЩАНИ-СЕМИНАР

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиуме иттазлагIа хоржача СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йолча хоржамий комиссей председателий, председателий заместителий, секретарий совещани-семинар хилар.

Цига дийцар СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дарца дувзаденна окружной хоржамий комиссешта хьалхашка латтача декхарех, Центральни хоржамий комиссена кийчъю хоржамий документации отчетности лелаяра порядках, кхыча дешаех.

Совещание-семинара балха юкъе дакъа лаьцар Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатела Х. Х. Бокова.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета массазарча комиссешка

НОВКЪОСТИЙ СУДИЙ ЛОАРХIАМ АЙБЕ

Къахьегаца коммунистически дог-уйла долаш, социалистически доалахье лораеш социалистически общежите боньонаш кхоачашъеш граждана хилийтара хьинаре гIо де декхарийла йола новкъостий судаш шоай керттера терко эуламаш да хилийтара, кхетам баларцеи общественни воздействия ярцен нахьа сакхетам лакхбара, антиобщественни гIулакхаш доалкараш къовсам лоттабара гIо деш хилар.

Нохч - ГIалгIай АССР законодательни предположений комисси цу хьакъехьара шоай декхараш Октябрьски районерча халкъа судаша миштa кхоачашду хьежай.

Комиссе белгалдаьккхар, духхача халкъа судаша (вагонни депорча, № 5 йолча улични комитетерча) шоай балхаца коллективашкара къахьегама дисциплина чIоагIъяра, социалистически доалахье лораяра, хулиганашца, къаракъаш мелаьраш, аморальни антиобщественни гIулакхаш доалкараш къовсам лоттабара гIо деш хилар.

Общественни порядоки коммунистически морала нормаш телхаергIоацаш гражданаш хьалихьеча новкъостий судий лоархIам айбара белгала [illegible] еш хиннай халкъа депутатий Октябрьски райсовет а.

Цунца цхьана комиссе белгалдаьккхар, цхьайолча новкъостий судий болх шоапкара дIадехача декхарашка хьежжа ца хилар. Районе кIезига моттигаш хилац къахьегама дисциплина телхаеш, хулиганство лелаеш, къаракъаш мелаш, социалистически доалахьена тIаккхудаш. Бакъда, цу даькъерча шоай торонех биза пайда эцаш яц новкъостий судаш. Новкъостий судий лоархIам айбара доагIар деш яц райсовета исполкоме вIашагIъелла общественни совет а.

Цхьайола моттигаш хиннай новкъостий судаш хоржача хана формализм юкъе ийсйолийташ, цига авторитет йоацаш болх ца бовзаш бола нах хержаш.

Новкъостий судаш ерригаш а яц шоаш хержача коллективашта хьалхашка отчеташ телаш. Дукхача новкъостий судаша ледара бу профилактически болх, шоаш хьагучадаьха е къестадеш дола зуламаш общественни организацей, предприятий, учреждений коллективашта дIадовзийтац, уж хьахулийташ дола бахьанаш хьагучадахац.

Предприятей, учреждений, организацей цхьаболча кулгалхоша доаттIача тайпара теркалдац новкъостий судий балха гIулакхаш, антиобщественни гIулакхашца къовсам лоаттабара, зуламаш дераш лоаргбоаца хьалаш хьадара болча цар кизa лерттIа лоархIам бац.

КIезига терко ю новкъостий судий болх шерра дIабоахийтара, тIайбеш йола решенеш кхоачашъеча тIахьожам лоаттабера.

ЗаконагIа новкъостий судашта кулгалделга Iалашде декхарийла йолча дукхагIйолча профсоюзни организацешна эсала тIахьожам лоаттабу цар гIулакхашта, болх вIаштIехьбаккхара царна дейна новкъостал дац.

Комиссе могадир халкъа депутатий Октябрьски райсовета исполкома долаш доаза кхоачамбоацараш дIадоахийта а новкъостий судийн общественни советеи болх тоабара тIаерзаль мероприятеш цхьан бетта оттаелгеи чакхйоахаятеи.

Новкъостий судаш хоржача хана цIенхаштта кхоачашде деза цу хьакъехьарча Положене дIадехараш.

Могадьа чурча гIулакхий органашта, халкъа суда, новкъостий судашта юкъе лоаттаду гIулакхаш айххагIа хулга, новкъостий судий компетенцеца дувзаденна гIулакхаш къестаде царга шоай хашнкхьа дIателга Iалашде.

Шера, кIезигагIа дале а, цхьа новкъостий судаца шоаш хержача къахьегамхой коллективашта хьалхашка отчеташ тела Iалашдаиза дарглац.

Коллективашка профилактически болх бечен гIулакхаш къестадечен хьинарегIа дакъа лоацаш бола халкъа судий членаш моральном материальном белгалбоахилга Iалашде деза.

Технически прогресс — пятилеткан декъам

МЕХКДАЬТТА АЛСАМДАККХАРГА ДОЛХА НАЬКЪАШ

Иттлагlча пятилетин дІадахача кхаь шера тІаьхьиттара къахьийтад вай мохк доагІора-энергетически ресурсашца Іалашбеча шийтара доагІа дакъа лоацаш йолча «Октябрьнефть» НГДУ коллективо.

Лаьттан тІоанаша хьалу мехкдаьтта совдаккхар дукъа дукха геолого-технически мероприятеш чакхъяхара, мехкдаьтта даккхара техникан технологеш дикъе дукха гІулакхаш дара, мехка кхыча мехкдаьтта доаккхача районий опытах пайда эцара НГДУ болхлой, инженерно-технически балхалой, гІулакххой коллективо шийна низ ца кхобеш къахьегар бахьан долаш иттлагІча пятилетка хьалхарча кхаь шера мехкдаьтта (газови конденсат а тІехьа) даккхара план 1978 шера 15 декабре кхоачашьяьй, хІаьта товарни продукци маьхальиккхарен къахьегама оксарле лакхъярен план — 1978 шера 4 ноябре. ИттлагІча пятилетка кхаь шера планал совгІа 270 эзар тонн мехкдаьтта а даьккхад, 774 эзар сома маьха товарни продукци маьхала а яьккхай.

Гуш долчча тайпара, тха коллективо вІаштІехьдаьннад хьадовинхача мехкдаьтта боарам лох ца баликйта меттел, кІсагІча пятилеткерча боарамал 11,6 процент тІехьала а. Скважиний мехкдаьтта луш йола фонд дацд тоалра тІадерзадаь балхаш дара чотах скважинашта эксплуатаци яра коэффициент 0,953-кега кхоачаьй, пламагІа хьаркІр 0,950 мара йоацача.

Чакхъаьккхай 250 эзар тонн совгІа мехкдаьтта денна йола 700 геолого-техническ мероприяты. Тайп-тайпарча организационно-технически мероприятеша производства боарама план тІахкхоачашъяра гІо даь ца Іеш, чІоагІа влияни йир беррига дукхала а динала а технико-экономически хьокхамий план кхоачашъяра а.

Дикка болх баьб мехкдаьтта управлене электрически доагорен энерги кхоара а. Юкъ-юкъе эксплуатаци яра, технологически а гІоша йолча а объектаница оттадаьча низалацта оптимизаци яра, мехкдаьтта дІадохийтача мехкдаьтта промыслови насосней КПД лакхъяра, насосаша болх бу сахьаташ кІеззигдара, хІаьта иштта кхы мероприятеш чакхъяхара чотах иттлагІча пятилетка хьалхарча кхаь шера 3905 эзар киловатт-сахьат электрически энерги кхоаьй.

Мехкдаьттен газ йоаккхача цехашка (мехкдаьтта промыслашка) дебит юста «Спутник» яхача тайпах йола хІанзара устройстваш юкъейоалаелга чакхдаьккхад, морально а физически а къаьнача станокашта-качалкашта метта керда ярш а уьттаеш хувцаш латт.

1978 шера дІахо дир хІанз пайда эцаш йолча мехкдаьттен газ гулъяра системана реконструкци ярен керда майдаш кийчъярен балхаш. Иштта, Октябрьски мехкдаьтта доаллача моттиге цига йолаш йола мехкдаьтта гулду коммуникацеш эсала хиларца а карагаво-чукраксии, скважинашкара мехкдаьтта гулду система ше башха дика ца хиларца а дувзаденна дІахо дир цуна реконструкци яра балхаш, группови дистара установкаш геттара кІеззиг а еш «Спутник» яха хІанзара дебит юста установкаш юкъе а йоалаеш.

ТІоанаша хьаллу мехкдаьтта совдаккхара 1978 шера август бетта денз лакха даьлени йола газ, нагнетана беррига боарам дийнахьан буси 500 эзар кубометр а болаш, шин нагнетательни скважине чухкийта йолаьь я. ЛеркІаш да 1979 шера XXIII тІоаха чу 150.000 эзар кубометр малана газ чухкийта а лаьркІачул совгІа 60 эзар тонн мехкдаьтта даккха а.

Эксплуатаци е йолаьй Беной яхача газомондбнсат йоллача моттига а.

«Малкбуваькъарча Гудермеса» майда тІа дена дар лахкарча мела скважинашкара мехкдаьтта чуухаргдола ЦСП комплекс хьалхаьа кийхара балхаш. Сепараце хьалхарча лагІах чакхъаьнна газ Грозненски газ чакхйоахача заводе дІаухийтаргья, хІаьта мехкдаьтта — «Брагуны» яхача головной гІоасашка.

Мехкдаьттен газ гулъяра реконструкци яра доккхий балхаш ду ГІойтІ-Корта оалача мехкдаьттен газе йоаллача моттиге.

ИттлагІча пятилетна кхаь шера болх беш йолча мехкдаьттен газ гулъеча системана реконструкци еши керда майдаш кийчъеши тоъал капитальни гІишлош хьалъяьй тха мехкдаьтта управлене.

Боккха теркам тІабохийт «Октябрьнефть» НГДУ производствана механизаци автоматизаци яра. Цу гІулакха промыслашка юкъейоалаьй скважинашта лаьттан тІа ремонт ю агрегат, хиирпровода ремонт ю агрегат, станокашта-качалкашта ремонт ю а лелаю з агрегат. Аьнимаша тайпах йолча станокашта-качалкашта даьтта хьенка агрегат, автоматикех электроснабжение системана гІулакх ду электролаборатори. Чакхдаьхад № 1 йолча мехкдаьттен газа йоаккхача цеха комплексни автоматизаци яра балхаш — юкъейоалаьй телемеханика система.

1980 шера даь дергда № 2 йолча мехкдаьттен газ йоаккхача цеха комплексни механизаци яра балхаш.

Дукха гІулакхаш даьд къахьегам дорабаран кхерамален техника товрай, хІаьта иштта мехкдаьттахой къахьегамен бытен хьалаш тоадара.

Мехкдаьттен газ йоаккхача ерригача бригадашка, скважинашта напитальни лаьттана кІалхарен ремонт еча бригадашка льготаш маьхех бІайха кхача лулга вІаштІехьдаьккхад. Эксплуатаце дІаеннай дика кийчъаь 286 квартира.

М. МАЛЬЦЕВ,
«Октябрьнефть» НГДУ начальник.

Целинникий НиколенкогІар дезал

КАЗАХСКИ ССР. Къилбаседа-Казахстански областной центра Петропавловскана ши бІаь километр гаьна 24 эзар гектар чулоацаш дада «Ждановский» совхоза лаьтташ. Хий доацаш, цІанкха лаьтта леладераша кулг ца тохаш илла аре нараерзаьй целинникаша. Парте тІахьехамах эгтара хьалха уккъа кхьачарах цаІ ва Николенко Марк Павлович. Запорожски областе «Большевик» яхача совхоза кулгалдеш хинав из.

Хьекхаш дарз долаш, шовзткъа градус шелал йолаш тІенйцар цу хана ду бирсача мехко мехках чо балаиза бона нагий нах. «Ждановский» совхоза йилла йолаедар гата палатка Іотоха аьнна лаьттах техача хьалхарта загалтигара. эгтара хьалха лаьтта оахаш дазикхача хаушагара...

ІимманеЙ хьалхалаттача практикашех хараѓІаьннар юкъе а кхуьлаш, хІанз цу боахамо мехка эзарнаш центнераш ялат, шура, дулх тел. Совхоза кхашка. Къилбаседа Казахстане эгтара хьалха лаьтта леладеча лаьтта лорадара система юкъейоалийр.

Боккха пайда хьатІабоагІаш хиларо торо хулийт доккхий производственни, наха чуІе, культурно-бытовой гІирсаш хьалде. Палаточни городок йиллача хана 200 саг мара вацар, хІаьта хІанз цу баьццарча гаьнаша къайлаьхиха леттача города тайпарча поселке 2200 саг ва вахаш. Йолаш я юкъера школа, больница, бериш беш, культура ЦІа, библиотека. Целина караерзаь 20 шу дизарца дувзаденнеш доккхий толамаш дахарахи «Ждановский» совхоза Октябрьски Революце орден еннай.

М. П. Николенкоца цхьана Казахстане даьккхадар цун яхийна береш — йоІ Галина, из лор я, къонгаш Владимира Геннадийн — агрономаш.

Л. И. Брежнева «Целина» яхача книжка тІа дуьцу: «Цхьа хьина Іанзар со Къилбаседа-Казахстана областерча «Ждановский» совхозе, цун директорца Марк Павлович Николенкоца вІашагІветтавелар. Ветеран пенсе тІа вахачул тІехьагІа боахама кулгалде эгтар цун воІ Владимир Маркович Николенко... Из деррига хилар хьалхагІа де лийрхІача тайпара: керда лаьтташ карадерзадир, цига баха сайцар нах».

Марк Павловича къонгийн мехкарийн береш хьалкхуваш боагІа... ЧІоагІлуш латт эгтара хьалха целиной баьхкача НиколенкогІар дезал.

Каст-каста Марк Павловичех Татьяна Михайловна цІагІа гулду беррига НиколенкогІар дезал. Дегадоха а, дувца а, цхьанне шоллагІча дІахьеха а дукха да цар.

СУРТА ТІА (аьрдехьара аьттехьа): вийй воІ — иттлагІча классе деша вагІа Сергей, Татьяна Михайловна — пенсионерка, совхоза директор Владимир Маркович, цун сесаг Галина Федоровна — культура ЦІен художественни кулгалхо, Марк Павлович, вийй йоІ — Ирина — Петропавловски педагогически института студентка, Геннадий Маркович — Къилбаседа-Казахстански областа юртбоахама управлене заведующе заместитель.

И. БУДНЕВИЧА сурт.
ТАСС фотохроника.

КПСС ЦК июльски (1978ш.) Пленума решенеш кхоачашъеш

КХАШ ЛЕЛАДЕРИЙ ІАН БАЛХАШ

КПСС Центральни Комитета ноябрьски июльский (1978 ш.) Пленумий социализмаца а цига нов. Л. И. Брежнева йоалаьча предложенешца рекомендацешца а дувзаденна доккхий денхараш латт тха районерча совхозий къахьегамхоща хьалхашка ухх кердача шера. Ялат доаннхилга дегІадоаладе деза 1978 шера даьккхачунца кийсдича 35 процент, шекара свеклаш кхеслга — 26,5 процент. Пятилетка дикъагІча шера районерча совхозаша паччахьалкхенга дохка деза 15,7 эзар тонн таргта ялат, 17,4 эзар тонн шекара свеклаш, 2330 тонн генараш, 500 тонн баьцадараш.

Цул совгІа юкъарча хьайбашта кхоачам хилхал тайп-тайпара доакъар, фуъ Іалашбе беза. ХІаьта из массаза а тха боахамашта низкъала гІулакх долаш хиннад.

Уж деррига дешаш лаьттанцара йоала продукци алсамъяккхара чотах кхоачашде дезаш да. ТІаккха, кхетадеш ма-дий, бІаьстанна кийчо елга мел бехктохаме а мел сухалбе бееаш а гІулакх да.

ХІанз, Іан зама, цхьабараша гаьна хет бІаьсти, цудухьа дІаде фу кийчделга башха сих ца луш леладу цхьадолча боахамашка. БІаьсти дІае езача культурай фу мел эш Іалашдарах совгІа, из хІанзавехьа а дІадувча кондицега кхоачаде деза, вешта аьлча цхьадагІчен шоллагІчен классага кхоачадеш цІенде деза.

Къамаьл долалушешьх ала мегаргда: «Назрановский» «Экажевский» совхозий кулгалхоша лерттІа йоахко яьй дІаде фу Іалашдара. БІаьсти дІае езача ерригача культурай фу кхоачам хилалин дІадувча боарамга кхоачадеш цІендаьш да цу боахамашка. Агрономаша яшшаш бола тІехьожам лоаттабаьб цу баьха.

Цхьабакъда кхыча боахамашка иштта дац гІулакхаш. Масала, «Октябра 40 шу» яхача совхозе дІаде тоъаш дац ухх культурай фу: неж — 500 центнер, горох — 152 центнер, хІаьта хІанз а цІендаьзен дІадувча боарамга кхоачаданзен да 230 центнер генараш. «Малх» яхача совхозе дІабе тоъаш бац 400 центнер кен, 150 центнер горох; цІендаза да 60 центнер генараш. Совхое-техникуме дІаде доацаш да 50 центнер генараш, 100 центнер кен, 100 центнер горох.

Цу деша бехке бараш, кертерча даькъе, боахамий кулгалхой ба. Цунца цхьана хатта безам боагІа цу совхозий агрономашка ии. Чумаковга, Дасйтовга, Султыговга: фу де дага да мо бІаьсти хьаьлча, мишта кхоачашъе лерхІ оаш хІамаш дІаера задани?

ШоллагІа са белгалдаккха безам бар да гурахьа дІадийначча ялата подкормка ярен бІаьсти дІае лерхІачарна лаьтта хьаьндарен дош. Районе минеральни удобренешца подкормка е езаш 9500 гектар гурахьа дІадийна ка бола ялат да. Из болх кІезиг-дукха дикагІа леле а, кхашка яхо доарждаделга во лел цхьацахлахъа.

Шоай задании кхоачаш а еш органически удобренеш кхашка йоаржаьй совхоз-техникумох «Малх» яхача совхозой — хІаране 6 эзар тонн, во лелац из болх «Экажевский» совхозе а. Цхьабакъда «Назрановский» совхозе — районе эгтара дукхагІа хІамаш дІаьеча боахаме — 3,5 эзар тонн мара доаржадьдац, планагІа 17 эзар тонн йоагІача, «Октябра 40 шу» яхача совхозе — 1800 тонн, планагІа 14 эзар тонн йоагІача. Цу боахамий специалисташта дика бовзаш ба хиннахьа кхашка удобренеш йоаржаяра лоархІам, бакъда цар из гІулакх тІехьа хІанз тетт хоаш дац. Районе деррига а кхашка дакъа дезар 45 эзар тонн нхо да.

Наурски района механизаторашех ремонтникашех даь кхайкарал хьал а лаьца, сихбенна техника кийчъеш ба совхозий кхаш леладераш. Районерча механизаторех дукха а дукхагІа бараш къаьна, опыт йола болхлой ба. Цудухьа царна хьалхадаха дезац из бехктохаме декхар. ХІаьта а, ала деза, бІарчча хьанйцача районе йиъагІча квартала план кхоачаш ца яьлга. ДІабаьнача тІехххьарча кхаь бетта тоас езаш хинача 55 тракторах 4 тоаь ца йоалаш йисай, бахьанаш цхьаза тха тхоай боахамаш бехка доацаш дале а.

Во лелац тІехьаюза инвентарь кийчъелга. Совхозий бригадашка мохараш, макхаш, сеялкаш, кхыйола инвентарь товеш йоккхий йоаца механизаторий группаш я.

Цхьабакъда, ледара латт комбайнаш, йол хьокха инвентарь товелга. Цхьацайолча моттигашка цІенъякха а хиннай цхьаьраш тІехьарча ханналца, КПСС Назрановски райкома бюрос из дош дийца а дийца, боахамий кулгалхой декхарийла баьб 23 февраль тІаххачалехьа ерригa техника цІенен тешамен тоаь йоаккхийта Ілалашде.

Совховашка массаза а дола «лазар» да механизаторий кадраш ца тоъалга. ВІаштІехьдалац трактораша шин сменагІа болх бергбола гІулакх. Цудухьа, из лазар дІадаккхара, ухх шера хІара совхоза кулгалхой декхарийла баьб шоай боахамашка бин бетта йолча курсашка хІаьта иштта профтехучилищех уж болхлой кийчбе, хІара боахама йоагІаш йола оадаки а отталыйь. Мишта кхоачашъю из задани?

«Назрановский» совхозе бин бетта йолча курсашка 20 механизатор Іомаве воагІача Іомалуш 17 ва. хІаьта шера йолча курсашка ГПТУ-14 деша вахийтав 20 саг — заданех боагІІараш.

Во лел из болх «Октябра 40 шу» яхача совхозе: цига хІанз а хьайийллац бин бетта йола курсаш.

Де деза балхаш дукха да. ХІанзчул тІехьагІа цІенъе а тоае а езаш я хий декха лаьтташ долча боахамий ерригa хий лела система, гидротехнически гІирсаш, техника.

БІаьстани ахкани балхаш сихдаь дІаьоргІдолаш кхоачам хилал кийчбе беза механизатораш, хІаьта царга дІачІоагІ а хь, актегІа дІаяла сла ерригa техника, цар къахьегаргдола лаьтташ.

ЦІаьнха а дагадохийта безам ба са юрта боахама производство массе а оагІорихьара дегІайоалаела партен правительствах мел бехктохаме декхар лоархІ. Цудухьа дагза дица гІулакхаш сихагІа чакхдахара а пятилетка йиъалгІча бІаьстанна йоагІаш йола кийчо яра а оарцагІбоала беза боахамий кулгалхойи специалисташи хІанз йисача хана.

Х. АЛВОГАЧИЕВ,
Назрановски района юртбоахама управлене кертера агроном.

Дукхача шерашка тІехдика къахьегаш хьайоагІа назрановски ГІ. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент» заводе Яндиева Тухана Дугуркана кулгалду сборщицаш бригада.

Ханал дукха а хьалха 1978 шера план кхоачаш а ях кердача шера дика къахьегама толамаш доахаш, ерахеца продукци тІехдика йолаш бола беш ба уж.

СУРТА ТІА: бригадир Яндиева Дутурхан.

Е. МАЛОВА сурт.

№1 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

1979 шера араяьнача КПСС Нохч-ГІалгІай обкома пропагандаи агитацеи отдела «Агитатора блокнота» хьалхарча номер тІара передовой статья «Кердача къахьегама толамашка!» яхаш я. Цу тІа пятилетка диъагІча шера программа толаме кхоачашъяра социалистически ях шерагІа йоаржаяр дукха КПСС ЦК ноябрьски (1978 ш.) Пленума решенешкара, цига Л. И. Брежнева дийча къамальлацара, СССР Лаккхехьарча Совета иттлагІча сессе решенешкара хьадоагІа декхараш кхоачацдара е езача идеологически кийчонах дуьц.

«1979 шера 4 марта — СССР Лаккхехьарча Совете хоржамаш хул» яхача рубрико чулоац «ЛоархІаме политически кампани» яха редакционни статья хоржамашта хетадаь къамальлаш дечарна лаьрхІа тематикен.

Блокното хоам бу «Целина» яхача Л. И. Брежнева книжках республике чакхъяьннача республика партийни актива собранех лаьца.

«Кердача шерара интервьюш» яхача рубрикаца я «Селхан карагІдаьннар тахан алсамдоаккхаргда» аьнна «Грознефть» объединене генеральни директора В. Сорокинех «Хьалхарча дийнахьа дена лакхача темпаца» аьнна «Шалкинский» совхоза директора В. Абаевех кийчъяь материалаш.

Дунен халкъашта юкъерча темака хетаь я «Империалистически дипта дукъала» яха статья.

Агитатораштех политинформатораштех лакъаргъя пятилетка диъагІча шера мехка халкъа боахам дегІабара перспективаш хьагойтача цифрайи фактийи подборка.

ХАЛКЪА ТІАХЬОЖАМА КОМИТЕТЕ

Болх тоабе беза

Шера план 19588 тонн йолаш дІадаьннача шера итт бетта 17071 тонн мара шура яккханзар Сунженски района хьайбаш леладераша, шура йохкара план 86,5 процент мара кхоачашъяьцар. Цул совгІа, во яр шура: итт бетта ехначох I-гІча сортах 40 процентн II-гІча сортах 32 процентн мара яцар; цхьаькха а сортах йоацаш яр 28 процент. Проценташка диллача республика боахамаша юкъера лаьрхІача паччахьалкхенна дІаеннача кІезигагІа я Сунженски районо дІаеннар.

Из гІулакх кийсдинад цу района боахамашка туберкулези бруцеллези ехийтта дукха доахан, помещеней санитарни хьал во хилар бахьан долаш, детта доахан хьалхе а лерттІа кийч ца дарах, шура йоагІагІача тайпара цІенъ ца ярах.

ДукхагІйолча фермашка доахан кулгаща детт тІахьожам лоаттабац шура цІенъяь Іоаннхара, из дІахкухьача автоцистернашта пломбаш уэттац, хьоанал наг-нагахьа мара тахкац.

Холодильники кхы тайпел оборудовани еха хилар бахьан долаш болх беш яц шурий пункташи отделенеши «Победа», ЦІеча Эскара цІерагІча, «Путь к коммунизму» яхача колхозашка. Воахамаш на хьаена йоллаше а дІаоттаьяц шурий оборудовани XIX партсъезда цІерагІча, «Путь к коммунизму» яхача колхозашка. Шурий пунктешка латтача оборудованека технически гІулакх дац «Госкомсельхозтехника» Сунженски района объединене (управляющи А. М. Каротицкий). Цу бахьанегІа дикалга диллача эгтара вогІа хилар «Путь к коммунизму», XX партсъезда цІерагІча, Кирова цІерагІча колхозаша паччахьалкхена дІаенна шура.

Лоха я шурий хьоанал а. Районо итт бетта паччахьалкхенна дІаеннача шурий хьоанал, хила йоагІачул дикка лохагІа а йолаш, 3,35 процент мара хиланзар. ХІаьта района цхьадолча боахамашка дІаеннар кхы а лохагІа я. Хьоанал лоха хилар бахьан долаш района дІа ца лоархІаш йисар 1065 тонн шура. Кхыча тайпара аьлча, из бахьан долаш доагІаш хинначул 429 эзар сом кІезигагІа ахча делар района боахамашта, цунах XX партсъезда цІерагІча колхоза — 104 эзар сом, «Путь к коммунизму» — 100,5 эзар, XIX партсъезда цІерагІча колхоза — 82 эзар сом кІезигагІа.

Кхоачамболлаш ІалашдаьдаЦ боахамаш доажъарашца а. Иштта, йол Іалашъяра план 56 процент, силос кийчъяра — 80 процент мара кхоачашъяьйц. Планашка хьежжа ІалашдаьдаЦ концентрировании доакъар, баьций витаминни хьоар, кийчъяьяц сенаж. Во лийда из районе йолча доакъар кийчдеча цехеи кухнехи. Дукхьал цхьа муж мара кийчбац цига.

Республикан халкъа тІахьожама Комитето декхарийла баьб Сунженски райисполкома юрта боахама управлене начальник нов. Кравченко, юрта боахама продукташ кийчъярен дикален керттера паччахьалкхен инспектор нов. Пугоев, «Путь к коммунизму», Кирова, XIX партсъезда, XX партсъезда цІерагІча колхозий председателаш ин. Зиборов, Ширяев, Камыш, Кириллов, уж лакхе дийца кхоачамбоацараш махулла сихагІа дІадаха, шура йохкара планаш кхоачашъе, шурий дикал тоае йиш хулийтаргйола мероприятеш вІаштІехьъяха а уж производствана юкъейоалае а даьхох лаьца 1979 шера январь — апрель беттаьшка Нохч-ГІалгІай АССР халкъа тІахьожама Комитетега хоам бе.

Шурийна доахан леладеча кхоачамбоацараш нийсдалийтарах, паччахьалкхена дІалу шура лакхача классах йоацаш, боарамал лохагІа хьоанал йолаш хилийтарах юрта боахама управлене начальника нов. В. Н. Кравченкона выговор еннай.

Паччахьалкхена шура дІалара планаш кхоачашъяраш цун дикал лакхъярах ледара тІахьожам лоаттабарах Сунженски района юрта боахама продукташ кийчъярен дикален керттерча паччахьалкхен инспектора нов. М. Пугоевна выговор еннай.

Шурий дикал лакхъяра доагІар ца дарах, боарамал лохагІа хьоанал йолаш из дІателарах «Путь к коммунизму» яхача колхоза председателa нов. Ю. Я. Зиборовна выговор еннай.

Боахамашка йолча шурий оборудованена технически гІулакх деча цІенхашта кхоачамбоацараш нийсдалийтарах «Госкомсельхозтехника» Сунженски объединене управляющи нов. А. М. Каротицкий «на вид» оттаваьв.

Нохч-ГІалгІай АССР юртбоахама министерства (нн. Кириллов, Ваяев) терам тІабахийтаб Сунженски района боахамашка шура яккхарен из йохкарен планаш кхоачашъяра, шурий дикал лакхъяра кхоачам боллаш тІахьожам лоаттабеш ца хилара.

Городий, районий халкъа тІахьожама комитеташ декхарийла яьй хьайбаш Іангара дахара, шура яккхарен из паччахьалкхенга йохкарен планаш кхоачашъяра, хІаьта шурий хьоанал лакхъяра тІехьа лоаттабу тІахьожам чІоагІбе.

ТІЕХЬАДИСАЧА ГІУЛАКХАША ЗУЛАМГА ВУГ

Вай мехка революци котъяларца хьаихайнадаьд дезаше а обществе а кхалнаха маІача наха нийсса бокъонаш луш дола законаш. Кердача советски законодательства чІоагІа гІо ду наха шоай дего къобал ма-дарра дола хьанташ корадоагІаш бола коммунистически дезал хьабера.

Советски мехка саг йоалаяр маьре яхари кхалсаго маІача сагон шоай лоІамагІа барт барца хулаш хІама да. Яря яхарв дукхьал цар шоай лоІамагІа хулаш хиларца я дезал чІоагІен уназцІенеи хургхилара йола лоархІаме гаранти. Марк сесаги хинна вІашагІкхеташ болча наха цхьанкха тайпа — физически е психологически — низ бе бокъо лац законо.

Советски законаш чІоагІа нийсхо йолаш, бакъахьара да, цудухьа советски граждананий цунах тІехь-тІехьа чІоагІагІа дог а теш.

Цунца цхьана, къаьст-къаьстача лаькa сакхетамчук бытен хІанз а тІехьа да ширача замах юхедиса зуламе гІулакхаш. ХІаьта уж нах-м Советски Іаьдал даьннячул тІехьагІа мара банза, вайна юкъе балаш, вай обществагара мел доалача бернатах пайда эцаш ма бий, хІаьта уж-м мехкарий удабеш хиннача «даьй» Іаьдалахи цхьан хана, вай мехка Советски Іаьдал а далалехьа массехк сесаг а йолаш вахар дийца къонаха лоархІаш хиннилгахи дола хІамаш исторех мара хоаш а мичаб.

Кхетадеш да, къаьнара уйлаш, оамалаш, Іаьдалаш йІаьххача хана яхаш керда строй кот ма яьлла а дІа ца йоалаш хилар. Халахете а, вайцига хІанз а шерра доаржадаь леладеш да ширача замах юхедиса, шоай истий бар дукха кхалнах удабар, массехк сесаг а йолаш вахар санна дола зуламе гІулакхаш.

Уж тайпа зуламаш леладеш бола нах саг йоалаярей дезалей хьакъехьара советски законаш ца довзаш болий-хьо!? Баьнче а бац. Цу массанена а геттара дикк хов шоаш дер фуд, хІаьта а ду цар из. ХІана аьлча цхьаккха дича а советски законий хам бе безам болаш бац уж. Советски вахара хьисап шоашта мегаш дац аьнна а ма дац цар из. Вешта, ца мега а ма дезар... Цо торо лу царна болх бе, деша, духовни бернатах пайда эца. Вешта, деррига а лаьрхІа а варгвий мугІарерча наха Советски Іаьдало деннар? ХІаьта советски законодательствах лаьца аьлча, из цар цІенхаштта но догІаш тІаийцад, вахара «шоай хьисап» тар ма лу правственноста «шоай кодексага» хьежжа леладе гІерт уж.

Цхьабакъда вай мехка законаш цхьатарра а цхьаьнха бе-башха воацаш массане а кхоачашде декхар долаш а да. ХІаьта закона хам бе безам боацачунца из дира а хул.

Знаменское яхача юртарча № 2 йолча юкъерча школа хьехархочо, ВЛКСМ член, Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен университета 3 курса студента заочника Х. М. Ташаева, ше даьр мегаргда аьнна а хийтта, ший хьаьшашца цхьана маьха йоІ йодаьяй цунах шийна сесаг яр дукха. Законо юхасолакхьа зуламхо. Де доагтІаш дола таІвзар даьд цунна халкъа судо.

Аьттув ца боалаш дисар закона доазол тІехвала веннача, шийна сесаг яр дукха йоІ йодаьча цу университета экономически факультета 4 курса студента О. З. Магомадова хьовзадаьр я.

Хаттар отт: вай советски замалахьа хьалкхийнача геттара къонача наха хІана ду моттигерча Іаьдалех дола зуламаш? Романтика я из? АьрдагІал я? Яц, цар леладеча гІулакхех йоаккхаш геттара нийса цІи я — зулам. ДукхагІа долча уголовни дешай материалаш ІомаьчултІехьагІа гучадоал мехкарий удабелга ниъагІа леладеш хилар.

Хьалха а кинха арга аз, цу тайпара зуламаш шерагара шерага кІезигъуш латтилга. Со дог тийша я, уж зуламаш хІанз а леладелга уж деш болча наьха гІулакхаш граждений оагІонгахьара массанахьа а массаза а дуъхале йоацаш мегийтандаь мара ца леладелгах. Цхьаза зуламхой гадоаккхаш хул бІарча коллективаш а. Цхьацайолча коллективаша дош суде дахарий гІулакхий ира, принципиальни мах бе боагІача метте, цар дош аттача даькха, бехктоккама уж кІалхара баха гІерташ хул.

Масала, ЧИГУ комсомольски организаце кходаь цхьанкха а дика дош дитадацар йоІ йодаьча О. З. Магомадовна еннача характеристика тІа: из вар хьинар дола комсомолец а, нийсархоша хьохкам эца метаргбола саг а, н, кх. дІ. Цхьабакъда, Магомадова хьакъехьара бакъдараш дацар цу тІа. ЧИГУ кулгалхочо кулг а яздаь еннача характеристико тешал дора, лертІара даьнна гІулакхаш Магомадова духхьашха леладеш ца хинна хилара, мехна веха а волаш юхамаччахьара гІулакхаш леладарах строги выговор енна хиннай цунна. Факультета юкъарча комсомольски собране ВЛКСМ мугІарашкара дІаваьккха хинна Магомадов.

Халахете а, из цаІ йоацаш, кхы а дукха я зуламхо кІалхара ваикха гІийрта моттигаш. Судебни практика бІарчча чулоацаш НГІАССР юстице министерства баьча тохкамо хьахьенхад, бехке барий цу категорех долча хІара шоллагІча деша къахьегамхой коллективаша дика характеристика енна хилар, ма-дарра аьлча уж юхамаччахьа хинна боллашехьа а.

Шеко йоацаш, цу тайпарча гІулакхашца хьинаре къовсам лоаттабера гІо деш дац бокъонаш телхаерашта гонахьа массане а уж бехке беш дола хьал ца хилар.

Тамаш йолаш тернилде доагІаш гІулакхаш да из хьаштдоацар шоашта тІакхьачар леладераш а. Шоай кхалсага сий дац а даь. судебни заседане цар хуьц хьалхагІа шоаш даь хинна лотиъяьмаш, цу тайпара зуламхо кІалхара ваккха а гІерташ.

Лакхе вийца Х. М. Ташаев бехке веш долча уголовни дешах лаьца аьлча, йодаьчо ше йодаьча дийнахьа язьяьча заявлене тІа йоалар: ше йодайир, кач илла дошо кулон ка теха Іо а яьнкха, низагІа машина чу еллар ше. Из йодаьраша дехар даьд цуига, со раьза а хинна маьре енай со ялалахь аьнна. Цхьабакъда ше йодаьча Ташаева сесаг хила шийна ца ларах, ца везача сагагара ше цхьайоаккхилга дийхад цо. Цхьабакъда судебни заседане шиъ лоткъам хийца а хийца Абаевас аьннад, ше йодаяле шиъ кІира хьалхагІа дош деннадар ше — Ташаевга маьре йоагІаргья аьнна, цудухьа каралоацама кулон а еннаяр цунна, цхьабакъда хаьдда йилла ха яцар шоай аьнна.

Абаевас суде аллха бакъдар мара дувца йиш йоацаш дола шай цІена граждански декхар кхоачашделга дийдаь ца Іеш, йиІа хила девеш дола шай сий а дицдаьд.

Цхьацайолча граждани оагІонгахьара цу тайпара вІаштІехьа доаца гІулакхаш а бехке даиза дергдац.

ДукхагІйолча хана хІара зулама тІеххьа гучадоал цига дакъа лоацарий сакхетам кІезига, духовни уйлаш ясса хилар, беррига а санна баха царна ца ловлга. Цудухьа советски правосуде ларде лаьцай бакъонаш телхаераш кхетабера дукхагІа гІо дер таІазар бирсагІа хилар а доацаш, из ца деш ца дитар да яха ленински положени. Белгала, закона дукъалара гІулакхаш леладарах таІазар дара декхар тІадожаш хиларо бокъонаш телхаер кхетам чу воалавь ца Іеш, цхьацца бахьанегІа даьй-ноаной, школа, къахьегама коллектива оагІонгахьара кхоачам болаш кхетаме болх ца бар бахьан долаш атта а нийслуш бола зуламий никъ лаца кийча бараш юхатоадара низ бола дукъале а оттаергья.

ХІаранеа дагадоагІаш хила деза, ше советски законаш кхоачашде декхарийла волчуьн бокъонаш толхаь цхьанкха моттиг, шийна фу бала ба аьнна, терлад ца еш йита метаргйоацилгеи.

Т. КАСУМОВА,
НГІАССР юстице министерства судебни балха консультант.

Тха интервью

КЕРДАЧА ШЕРА ЛЕРХIАРАШ

Уих деношка оаха дийхар «Коминтерн» колхоза председатель, Ленина ордена кавалер волча Николай Александрович Юшковгара массехк хаттара жоп далар. Лохе оаха кепатох цунца хинна интервью.

ХАТТАР: Миштай ялат лелaдерий нахьегина итоглаш петилетка кхоалагIча шера?

ЖОП: Iалaьмате дика хилар тха лаьтта лелaдерынта пятилетка кхоалагIа шу. Тха колхоз хьайнча дехз цхьанна а шера чуденадац хаза массел ялат — 9200 тонн. ХIаьта планагIа дохка дезаш хиннар 2100 тонн мара ца хиннача паччахьалкхен пуьнташка дIадахьийтар 2639 тонн ялат. Из чуэцаш чIоагIа накъаьльар ипатовски метод: механизатораша кхьболча колхозхошца цхьана 2800 гектара тIара ка бола ялат 12 балха дийнахьа чударо торо хилийтар дов ялат кIезиг де а чуденар дукхагIа хилийта а.

ХАТТАР: Мишта расчет лай колхозо паччахьалкхенца дулх дохкара дагIъе?

ЖОП: Дехкар тIадисадац. ПланагIа лаьрхIа хиннача бесса, 980 тонн дулх дальнхар тха хьайбаш лелaдераша пятилетка кхоалагIча шера. Цунах паччахьалкхенга декхар 810 тонн, планагIа лаьрхIа хиннар 770 тонн мара ца хиннача. 340 килограммаш совгIа доаял долаш дар оаха дIадехиа хIара бежан, яа — 42 килограмм. ЧIоагIа гIо дир тхона соахка юхаметтаоттаьнча хьакхий ферма. Иштта белгалдаьха безам ба са оахош дIачуттийначa деаххах 91 процент сиден дерстам хиина хилар.

ХАТТАР: Николай Александрович, дIадахача шера цхьоалагIча декабре рапорт делар шурий комплекса боллхошa паччахьалкхенга шура йоккхара илан кхоачашьярах. Мишта латт цун производства гIулакхаш?

ЖОП: БархI де тIехьагIа кхоачашийр шура яккхара план а. ПланагIа лаьрхIа хиннар 1765 тонн хиннача шу маьхерча продукта 1908 тонн дIанхаьчар паччахьалкхенга. Ферма беррига доприяш лоархIабир планови заданеех. хIаьта цхьабараша СССР Конституци тIайица шу дуаш кхоачашийр кхаь шера план.

ХАТТАР: Мишта латт хьайбаш Iанара дахара гIулакх?

ЖОП: Дика латт. Ханнахьа хийчьый помещенеш, чуна дIаоттаьй доакъарех чаш страховой запас. ДукхагIболча мa лелaдераша шоай ниьйца бир безашта. Ийшта, кхьдарашта цхьайола ремонт, эрз шийбеча дакъа лаьцар. ХIанз яа дахка долалургдолча ханна кийчо еш латт. Оаха тIайицача социалистически декхарех, керда Iодаь Iоахарий чудохкаргдола ерригa моттигаш январь бетта хьалхарча деказе кийча хургья.

ХАТТАР: Фу де дагалаьцад оаш пятилетка дийлатIча шера?

ЖОП: Темпаш лох ца е. Ялат лелaдераша кердача хьувкьаьма дика лард еллай. ДIадийнад ялат дикагIа йолча агротехнически ханашка, фу — кондиционни дар, хIаьта минеральни удобренеш а йоккаш дIадийра. ХIанз хьажкIаши дугех дувргдолча кхашна кхо дуллаш да тхо. Тоаеш латт техника. ТIайицача декхарашка хьежа, цхьоалагIа январь тIаккхоачаш тоаль лаьнай цунах 80 процент.

Хьайбой дерригa тайпаш плаьагIа хила дезача боаргIа долаш да. Колхозе доакъара пех Iан замалахьа 4500 тонн гранулаш хийчье езаш я. Ший декхар кхоачашду по.

Лоацца аьлча, шу толаме хиннад. Комсашнара дIайиххача, юртбоахама ерригаза продуктай планови заданеш кхоачашъяьй. Доахкаш декхарaш а дац боахамга. Йолаш я пятилетка дийлагIча шера план кхоачашъяра торонаш а.

ХАТТАР: Iа цIераш яхаккар яхье хьалха лаьттарий. Малаш бар из дIайолаьраш?

ЖОП: Эттара хьалха дувьа безам ба са механизаторех. Царех цаI ва Бешнев Темир-Султан. Цо пятилетка кхоачашъяьй. Пятилетка кхоачашъяь боалаш латт Козлов Иван, Дудаев Шайхи, Гациев Бадрудин, Бикперханов Iумар, Стороженко Владимир. Дикъ шера илан кхоачашъяь боалаш ба Великородный Яков, Дорошенко Михаил, Звенциев Нурадин. Цу списка юкъе бахьа ххы а ба.

ШИЙ ГОВЗАЛ ЛАКХЪЕШ

«Октябрьнефть» НГДУ кхоалагIча промысле тIаьнчул ях шу хьалха балха вера Даниальханов Абубакар. Цхьанкха опыт лдар цуя, Грознески мехкадьтта техникум чекхьяьнна специалист вар.

Цо пкоалагIа промысле хармара балхан дар из ший дезаьца Новогрозне вахаш хилар. Вокхха боахам ба цу промысла бар. Цуна чуйоагIа 9 фонтанни 33 кIоаргганасосни, кIоаргал 3800 метр е йолаш йола скважинаш.

ХIаьта Абубакара декхар да мехкадьтта хьалуш йолча скважинашкан ночальникан цIаккха ца социйташ болх бийтарг. Ала деза из гIулакх цун дика зIаштIехьдоалаш хилар. Скважина дебит лохьелча диспетчеро цу сахьате тернам тIабохийт цуна, из лохьлара бахьанаш тоаж, дул тIеьагIа мал могар ду хьалкагIа хиина скважина дебит юхаметтоотталара.

Ха дIа ме йода Абубакар хлетаде вельдар техникумера оланеш ший балха тоьаш йоацилга. Цудукъа из вода Грознески мехкадьтта институте. Цига Iомадечо торо лора цунна балха тIа эпар, дезар дикагIа х». Цхьаьха шийеденна хIама дацар «Октябрьнефть» НГДУ куьгалхоша из № 3 йолча промысла вокхкагIа волча инженерала хьежаве лорхIар. ТIаьккха геттара дика кхетабора Абубакора ший бахитoкхаш.

Ерригача промысле тIоанашкара мехкадьтта доакхыга кIезигдеш и л т а гуш дар. Хьалхашка хаттар, фу дергда, яха хаттар. ТIаьккха Абубакара могадир тIоланна хий чудуттарах совнагIа, ньалича тIоаношта газаца пиз тIа а лоаттабеш мехкадьтта доакхыьга. Цудукъа цига ден-бус доакхош к и в а а мехкадьтта юхаметтоотташ латт.

ХIаьта хIанз Абубакар, кхоалагIча промысле мел бараш я саина, къаьпара оборудованни пердичунца хувцаш ва.

Из массане лоархIаш, дика къахьегамхоштa шкъо волаш шаноагIа ше болх беча шерашка.

Г. МАДАЕВ.

ЛЕНИНГРАДСКИ ОБЛАСТЬ. Керда хьувкъаьм чуэца болабаьб «Лето» яхача производственни объединене теплички боахамашка. Тхов тилла йолча, воркI бIаь эзар квадратни метр моттиг дIалоацача цу беша плантацешка чуэцаш латт кхьача помидораш, пархаш, хохаш, салат.

Фирма коллективо хаьнал хьалха кхоачашъяь пятилетка кхаь шера план.

СУРТАШ ТIА: № 3 йолча бьцадаараш лелаьдеча бригада хьалхалатта звено (аьрдехьара аьттехьа) — Тульцева Зинаида, Горохова Валентина, Синицына Галина, Тевет Валентина, Мухова Анфиса;

«Фрунзенский» яхача универсама бьцадаараш дохкача отдела йоккагIйола продавец коммунистически къахьегама ударник А. Я. Дубинина «Лето» яхача объединенера бьцадаараш дохкаш йоалл.

Шампиньонни комплекса комсомольско-мaгирхой бригада член Тарелко Татьяна. Керда хоза хьаж йоагIа грибаш бIаргчача шера хьалкхеко предприяте.

М. САДАБАША
ТАСС фотохроника,
сурт.

Болхлой тIехье кхееш

Даггара болх беш я токарни станокаш. Цхьаццайола оатхалаш бе а йоахкаш царна гонахьа хьувзаш ба 15 — 16 шу даьнна кхелетараш. Тахан цар Iомаер я токара эттара аттагIа йола операци. Массанеха тIаводаш, цу операцех уж дIакхетабеш лелаш ва производственни дешара мастер Сагитов Асруди. Иштта, № 4 йолча ший группера кхелетараш станокаш тIа болх бе Iомабеш хул из хIара денна. Аргунерча № 30 йолча ГПТУ мастерской «Пищемаш» яхача заводе хоа я.

Диъ шуа ах шуи дIаденнад Асруде заводерча балха. Завода тIехдика токарь вар из, массаза а цун сурт хьалтеха доаллаш хулар. Сийлен улга тIа, цехнома член вар, «1976 шерара социалистически яхье котваьннар», «Пятилетка къона гвардеец» яха знакаш яьхар. Иштта дале а, из болх бита а бита училище дIавахар из, заводе санна цига лелабу ер болх а: дика къахьега, къахьегам беза Iомабу Асруде ший группера кхелетараш я.

Ший групперча берий цхьоагIо, барт-йиш тоаеш дика къахьег по. Цудукъа группе мел вола 30 саг, шоайла безаш, шоайла новкъостал деш, эшаш дола гIулакх де кийча волаш ва, цхьа дезал санна цхьа барт болаш ва. МоллагIа оатхал е кхьйола хIама эшаш хилча шоай ха ца кхоеш къахьийте хьаю цар. Иштта, шоай занятеш лаьначул тIехьагIа юхе а Iеш трансформатор вIаьагIъелдар цар.

4-гIа йола группа училище дикагIа лоархIачарех цаI я. Группера дукхагIа бараш комсомольцаш ба. Училище дика дийша ца Iеш, аьхки Ачхой-Мартанерча «Овцевод» яхача совхозе хьинаре къахьегаш хилар группера дешархой. Цига цар гулдир 136 тонн бьцадаараш, цига хьийгача къат группо даьинхар 2800 сом ахча. Цу хана а ший группаца къахьегаш вар Аргунски горсовета депутат, училища комсомола комитета секретара заместитель, хьехамча Сагитов Асруди Адамович.

М. ГАДАЕВ.

Доазол дехьара

ДУНЕ ЦХЬАЬН КIИРАГIА

БЕРИЙ ИРАЗА ДУХЬА

Керда 1979 шу ВIашегIкхийттача Къамий Организаце решенегIа дIакхайкадаьд Дунен халкъашта юкъера бера шу да аьнна. Из чакхдоаккхача хьинаре дакъа лоацаш я Дунен халкъашта юкъера кхалнаьхя демократически федераци (МДФЖ), ЮНЕСКО, кхыйола дукха мах чубоагIаш йола дунен халкъашта юкъера организацеш. Шера лоархIамегIа ярех событеш хургья Софе хургйола берий Дунен халкъашта юкъера ассамблеи гурахьа Москве хургйола дерригача берашта машарец иразех кхоане хилийтара тIехьара Дунен халкъашта юкъера конференции.

Цу дерриганена тешал ду вай планета прогрессивни общественность хьалкхуви йоагIачех тIехьа тIайоагIачен тIехьен кхоане дикагIа хилийтара тIехьа лоаттабеча къовсама терно еш хилара. Из терно цхьа бахьан доацаш яц. Вайна дика хов хIанз а дунен тIа тоаш лелхийташ бокккий бараш меттел бераш а доадеш моттигаш дукха йолга. Хьажал цо тIеххьарча ханарча Никарагуарча е Къулбехьен Африкерча событешка, хьажал шо зIамигача палестинцашта тIелаттача Iазапага.

Дунехача зIамашта бехке я капитализм, хIаьта цун эттара бокккагIа бола бехк — берашца леладу гуманик доаца гIулакхаш бахьан долаш ба. Уж гIулакхаш хьаьхинад капитализма дунен тIа, шийна пайда хьатIабоагIаш дола гIулакхаш хьалхарча плане лоатадеча дунен тIа социальни ниьсхо ца хилар бахьан долаш. ООН берий фонда (ЮНИСЕФ) даннеца хьаьохкачох 500 миллион совгIа бер Iалаьмате халача хьала тIа да. ЗIамигача лаьттаххой кхаь дакъах ши дакъа бераш массаханa бизаьлца да хIама доацаш ба. Капитала мехкашна 15 шерага кхачачаьа йола 52 миллион бер деша торо йоацаш я геттара кIезигача маьлах болх бийза ца доалача кхаьъа а да. «Бераш — из дерегIа а дIаьльнар деш а бола балха низ ба», — ядаьд цунца дувзаденна «Штерн» яхача малхбузегерманcки журнало.

Мел чIоагIа царна тара доацаш кхьча тайпара да социалистически мехкашнарча берий вахар. Советски Iаьдал эттача хьалхарча денощка деиз вай мехка налаьш берали лорадеита эггара хьалхарча аргIан декхарех цаI да аьнна дIакхайкадьда. ХIаьта 1919 шера февpале В. И. Ленина куьг яздаьд бераш лорадара Совет чIоагIъяра хьакъехьарча Декрета. Эстафета санна тIехьенгара тIехьенте доалаш хьадоагIа айнига берий йоакхо елга. Из хьайлалу бар далехьа — маьна унахцIеной йоакхо ирца. Берий бешаний, яслей, школай, юкъерча профессиональни училищай, вузий шерража сето Iалашду берашта, тIаккха хатийча нахан мехкараштен дешар Iомаделга а вахаре йоагIаш йола моттиг цар хьалоацилта а.

Белгалдаккха доагIа хIанзарча хьалашка берий ирахе кхоане бахьан долаш толаме къовсам лоаттабара керттера дар СССР-о а социалистически мехкаша а лерра гIа чакхдоаккхаш дола машар, кхохкам кIаьдбар, герз дIадаккхар Iалашде гIертар долга. Дунен халкъашта юкъера бера шу доладаларца дувзадeнна телевидене гIолла къамаьл деш Л. И. Брежнева маьаллара, «Вай декхар да дерригача халкъий берашта тIом ца бойта, цар берал сатийна, гIоза хилийта гIортилга».

Цу тайпара геттара а социалистически экономически интеграце юкъ. Производства социалистически способ совле йолаш хиларо, социалистически интернационализма принципаш йоаргIйоацаш хиларо ВIаьни гIодера Экономически Совета чудоагIача (СЭВ) мехкий торо хулийт планагIа, гIана тIехьа гIа боахаш экономически цхьана гIулакхаш лелaдeлга шерде а кIоаргде а. Кхьча тайпарча социальни организаце Iалашъю СЭВ членаш долча мехкашта дегIаахара лакха динамизм. ТIеххьарча воркI шера СЭВ мехкашка къаман доход дегIаенай 51 процент, хIаьта ЕЭС членийн яр — алхха 20 процент.

Бакьда, гIулакх цу хьошкамех лаьтта Iац. Кхы кIезигагIа лоархIам болаш дац СЭВ экономически потенциало цунна чуйоагIача паччахьалкхений дегIаахара боараш а тIехь-тIехьагIа ниисбеш хилар. Иштта, нагахьа санна СЭВ вIашагIъеллача хапа совета членаш долча европейски мехкашнарча бахача нахах хIара сага кхоачача къаман дохода эггара бокккагIеш эггара зIамагIеш хинна боарах 3:1 санна отношени йолаш дийнабеле хIанз — 1,8:1 отношени йолаш ба.

КХЕРАМЕ УИЛАШ

ТIеххьарча деношкарча событеша хьахьекхар шахски трон хьалдоацаш долча Ирана гIоаарштен монархи дIа а яьккха шерра социально-экономически хувцамаш делга дIадехача оппозиценен юкъера вIаьдухьаленаш шоай апогея кхаьча хилар. Ирански городий улицашкен майданашкен хIара денна хулаш йола шаха духьалара манифестацеш тIехь-тIехьагIа къаьагIа а йохаеш бIунаша йохаю. Полицен эскарох боабу нах дукхагIа хулцхьайолча даннеца хьахьоххачох тIеххьарча итт дийнахьа боабаь иранцаш ши эзар сагал дукхагIа ба.

ТIеххьарча ханнаьца шахо шийна мел могар дича а цун режима нах раьза ца хилар «либеральни» а «тIемахой» правительстваш вIашагIйоххара маьъаца мелде мегадац. Премьера посте оттаве шахо тIеххьара «хержа» хинна Ш. Бахтияр из гIулакх шийна дIатIалаца раьза хиларах оппозиценни къаман фронта юкъера дIаваьнккха. ХIаьта оппозице оагIонгахьара хьаллоцаш ца хулe цхьанкха правительство бокъонца дизза доаллеш хургьяц, йоацачe, мехка хьалхашка латта проблемаш къоастае могаш а хургьяц. Оппозице керттера дIадехар хьалха а санна шахи цун коррумпированни гонахьен политически араера дIадалар да.

Иранерча событеша чIоагIа хьашт долаш ба Вашингтоне унх деношка. Из хозахета дац. Хоаш да, американски политикашта дага йоахкараш Ирана халкъа хьалхашка латта ира проблемаш йоацилга. Пентагона стратегашта лоя США IотIкъама кIал а латташ из мохк бисар (из стратегически лоархIам болаш СССР къулбехьен доазонашта юхе хилари бахьан долаш да), хIаьта иштта малхбузен мехкашта Персидски залива районера мехкадьтта лоаттадeлга Iалашдар а лов. Духхьал из бахьан долаш шахски режима эггара хьалха кхерам тIаьттача хана Ирана йистошкахь бухь билла доладелар США 7-ча флота авианосцаши крейсерашк, хIаьта Вашингтоне «болхлой» группаш вIашагIъехка йолайир шах дIаваьлча хила тарлуш дола гIулакхаш Iомадара. ХIанз шеко тIехь - тIехьагIа кIезиглу: американски администраце хIанз цIенхаштта дувцаш да Иране военни переворот хила мегаш хилара хьакъехьара дош — паччахьалкхен номинальни корта санна шах вусаш е из хургвоацаш. Ирана халкъа цунах хургдар цаI да — наьха цIий Iоухийтилга, кхы тайпа уйлаш араш физически бовбаь дIабоахилга. Iаьдала доалде, шахо шоашта еннача паргIатонех бовлар чIоагIа кхераш бола эскара керте латта проамерикански бараш оттилга.

Цу хьалашка къаьстта лоархIам болаш а хIанзарча хана доагIаш а да «Правда» корреспондента жоп луш СССР «МоллагIа а, моллагIча формагIа а, моллагIа бахьан долаш а Ирана чурча гIулакхашта арахьара юкъе гIертара духьала я» аьнна КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателa Л. И. Брежнева дешаш.

ИНТЕГРАЦЕ ШИ ЮКЪ

Европейски Экономически Сообществана (ЕЭС) тIалаттача проблемай белача мукъа керда шу доладеначa хьалхарча деношка IотIакхийтар керда проблема. ДIадахача шера пордувна тIехьашка а аьнна 1979 шера январе дехз Европейски валютни система (ЕВС) дIайолаялара блокада оттаеш решени тIайицай Франце.

Духхьал Франци ше (ФРГ-ца цхьана) хиннай цу малхбузеневропейски валютни интеграце масштабни проекта соавтор. Духхьал цо хьинаре кийч а яь цунна духьала барех чIоагIа лораьяр ЕВС проект. Бакъда, малхбузеневропейски «ийсиена» тIагIоллара Франце партнераш французски фермарашта компенсаци еш доагIар дIатела дезарца дувзаденна лахар де раьза боацилга гучадаьнначул тIехьагIа Парижо цу саххьате хийцад ший ЕВС-цара гIулакхаш, хIаьта валютни интеграце проектах «Юкъарча рынка» доакъошхошта Iоткъам бара дала герз а даьд.

ЕВС тIаэттар — ханага дилача эггара тIехьра, далеа, бакъда, капиталистически дунен тIа интеграце процессаш сел хала а вIашидухьаленаш йолаш а хилара дола ше шера доаца тешал дац.

Т. КУДРЯВЦЕВ,
С. СТОКЛИЦКИЙ,
Ю. ТЫСОВСКИЙ.
(ТАСС).

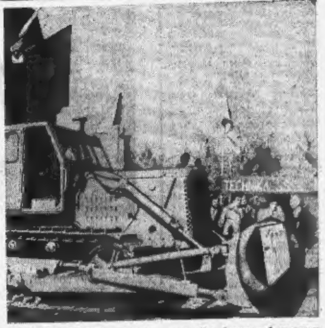

ЧЕХОСЛОВАКЕ. Колещенко цIерагIча маькъанна болх бу машинаш еча Челябински заводо арахийна «Д-493А» яха пхиазарлагIа юбилейни бульдозер торжественни хьале дIаенна Годонински районерча (Къулбехьара Моравe) «Прогресс» яхача юртбоахама кооперативна. Цу боахама боллкхошта дика йовз советски техника, шерра пайда эц цунах, хIаьта цар чIоагIа лоархаш а я.

СУРТА ТIА: «Прогресс» яхача кооперативана дIаенна бульдозер.

А. ЯКОВЛЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

«Пар гIатача дунен» сибат

АЛАПЕ КХОАЛАГIА ДАКЪА—КВАРТИРАХ

Квартираген деча коммунальни гIулакхашен бода мах тIеххьарча шерашка сов сиха лакхбалара 25—30 процент дIалоац цо Малхбузен Берлине бахача наьха бюджетах. Из ала доагIа тIеххьарча ханнаьца ванна, туалет е центральни отопленн йоацаш хиннача къаьнча 600 эзар квартирах а. Царна «модернизаци» яр, вешта аьлча, хIана гигиено дIадехарашка хьежа хургйолаш уж тоаир, цIеной даьшта йола доло ганз яр.

Цу тайпарча цхьан цIеношна бахача наха лаьрхIача, здане аьча ерригача ремонтага дIадахар 1,6 миллион марка я. Цу ахчах доккхагIа дола дакъа сенато шийна дIатIанйца доллашехьа, цIеной дас дIакхайнадаьд, квартирий маьхаш шозза тIаккхийтад аьнна.

Квартирий маьхаш спекулятивно лакхдар цIеной даьша малхбузен — берлински гражданашта геттара чIоагIа еча эксплуатаце алхха цхьа форма хинна Iац. Укх тIеххьарча хана укхаза кастнаьста гучаюэл квартирант е шо чуваха квартира дIаэна, е цу чура дIаваха везача кхоачаьь моттигаш.

Из дир, масала, «Воба» яхача фирмо. Цо аьлар ший цIеношка бахарашка шоаш чубаха квартираш 200 эзар марка лоархIам болча маьхах дIаэца аьнна, нагахьа санна уж цунна раьза беце квартираш кхычарга йохкаш хилар дIа а хойташ. Цу къаьнача цIеношка бахача квартиранатех дукхагIбараш фирмо дIадехаш доле ахча дала ца боацаш хилар дувца дезаш я мичахь. Ший хана «Вобас» цаI-ах миллион марка а еина йицадар уж цIеноош. Квартирех къаьст-къаьстача кагага ехка а ехка 300 процент пайда бе гIерт из.

Модернизаци ярех дола дукха цIеноох социальни миллионни программанга юкъе лаьрхIа хьалдаь дар, вешта аьлча, уж хьалдеш дIадаха ахча частни фирмай хиина ца Iеш города бюджета чотах а дар. Квартирех оттабаь хинна мах сов лакха ца хиларах бокхийча маьха а, дукха берaш долча дезалий а, кIезига доходаш йолча кхьча категорех болча бахача маьха а чубаха йиш йолаш яр «социальни» квартираш. ХIанз, официальни нaха муьIарло деча бесса «социальни» кхьча моллагIчен квартирий маьхаш ма-дарра аьлча цхьатерра да.

ЦIеной даьша лелеча мелоэвалама чIоагIа эгIазбегаб Малхбузен Берлине баха нах. Доп депутатий палате дувца дезача кхьачадар гIулакх. Мел термам тIабахийта из дийцар хьахьох депутатех ахаш дош дуьцача хана тIа ца хиина хиларои хIаьта тIаьхина «халкъа гIулакх дераш» а, цхьадола хIамаш юкъера дIадаьхача, «квартираш наьха доалахьа ерзаре процесса» чIоагIа раьза болаш хиина хиларон.

Малхбузен Берлин.

В. КУДРЯШОВ,
АПН соб. корр.

Эфиопе хьуи рузкъаш

Эфиопе дерригa лаьтта хьу тIайолаш да аьнна хеталора цига хиннача кхьча мехкашнарча наха. Эвкалипт, смоковница, сикомора, кIарцхах, баобаб, кофейни дахча, кедр, пальма — цу тайпаех йола гаьнаш массанхьа а йолаш я хIанз а. Къаьстта хьамсара я укхаза яха бIаьшере чакхйоалаш карараяр хьахулаш малаж ба ховш боацача путешественникашта Эфиопе ена эвкалипт. Эвкалипта гаьнаш дика дIадетар столице Аддис-Абебе. Императора Менелик II налогех мукъаьхар эвкалипташ тIайола ерригa участкаш — хIаьта 25 шу даьлча йовзаргйоацаш хилар Аддис-Абеба: цун улицаш хьуна тара лестар.

Таханара Аддис-Абеба мишта хургьяр хац сигала бовхьаш кхоачаш дола дото бесара Iалаьмате лакха хенаш децаре. Мехка шерра яьржа эвкалипт гIишлошъе материали доагори да, Африке Iалаьмате чIоагIа эшаш дола Iи ду цо. Эвкалипт сецаре, аргда эфиопаша, гIордаьнна дола инджера оала олгаш а хургдацар сел чам болаш, хIана аьлча, геттара дика хул из сихха бIайха але боалача эвкалипта декъача гIан цIер тIа деттача.

Эфиопе хьунаш хIанз а дукха яле а, вай бIаьшерен лазар кхийтад цунах а — экологически баланс тоахаьй. Монархически режима хана кхом боацаш хьекхарах хьунаш кIезигъяннай. Из бахьан долаш лаьттанна эрозе бу низ совбаьлар, цуна дувзадения ялат доара, шоцал оттар.

Кердача Эфиопе правительство тIагIертта орцагIъяьнннай мехка керттерча рузкъех цаI йола хьунаш юхаметтаоттaлра. Укх аьнн укхаза чакхдаьккхар «хьун декада», миллионаш болча ахархошин городашна бахача нахен дакъа а лоацаш. Цу гIулакхагара дIайолаеннай гаргтарча шера 25 миллион га дIайоагIа лаьрхIа йола дерригача къаман кампани. ХIанз хьу теда йиш яц хьу лелаярех дийна Iалам лорадарен управлене бокъонагIа мара. Мехка болх беш я лакха квалификаци йола Iилмахой кийчбеш йола хьуна боахама институт. Укхаза чIоагIа тешаш ба паччахьалкхенои къахьегамхошен цхьана йоакхо еш дола Эфиопе баьццара рузкъа ца доадайта а совдакхха а торо хургхиларах.

Аддис-Абеба.
Г. ГАВРИЗЛЯН,
ТАСС корр.

МОЛЬЕРА ПЬЕСА — НОХЧИЙ МЕТТАЛЛА

Керда шу хьалгӀоттта цхьа ди хьалхаГӀа Нурадилов Ханпаший цӀерагӀча Нохч-ГӀалгӀай пачхьалкхен театре керда премьера хилар.

Республикерча театральни искусство езарий хьоашал тоха йиш хилар цу сайрийна деррига дуьнен тӀа гӀоргӀаьнна вовзаш волча французий драматург Мольера «Мнимый больной» яхача пьеса тӀарча турпалашца.

Шийна пьеса тӀа Мольера бегбоах шарлетинаш бола лорашка дарех тешаш бола нах.

Спектакль кийчъьый режиссера Нохч-ГӀалгӀай АССР искусствай заслуженни деятеля, РСФСР Пачхьалкхен преме лауреата Хакишев Руслана, художника — Нохч-ГӀалгӀай АССР искусствай заслуженни деятеля Споянг Александра, балетмейстера — Бурятски АССР искусствай заслуженни деятеля Громов Юре, спектакла музыкальни оформлени лъй Исраилов Демильханен Сарорги Владимирев.

Вен АБАДИЕВ.

Вай Дьахен столице Олимпиада - 80 йолча хина московски кулинараш, повараш, официанташ дуньяха къахьега дезаш хурьба. 200 эзар совгӀа бола хьаьшийн яхьашна дакъа лоацараш ихаба беза цар. ХӀанз хьалъеш латт керда 50, эргалъха товеш латт 150 столовш, кафе, ресторанаш, 22 эзар сага, цу дакъе ворхӀ эзар повар, пайх ахи эзар официант, шин эзар буфетчик хургна Олимпиада гӀулакх деш.

ГӀулахк деш йолча персонала надраш кийчъеча мерттера йовхо ярех я метрдотелейн официантийн Московски школе. 1968 шера из хьайийллача хана деиз цу дешара заведенe арахийцав эзар совгӀа специалист. Уж массел аракеца беза цуи ухк шин шера а.

ДухагӀа ба дешархой а. Хувцаскайй, чоалханегӀа я дешара програма. ЧӀоагӀа терлам тӀабохийт хӀанз ихьича мехкашкара метташ — английски, французски, немецки меттaш Ӏомадарь, шера 360 сахьата метта програма Ӏомаю.

СУРТА ТӀА: школа дешархой «Прага» яхача ресторане смена хувцалуча хана. Унхаза практике ух уж.

А. АКИМОВЕН,
В. МОСТЮКОВЕН сурт.
ТАСС фотохроника.

КЪАХЬЕГАМА КИЙЧЛУШ Я КЪОНА ТӀЕХЬЕ

Курчалойрча № 1 йолча школе дика традици а хиина дӀаэттад хӀара шера дешархошта профориентаци яра лаьрхӀа комсомольций собранеш еlта. Цунах лаьца дийцар дуьха ча йоацаш «Массабоа ший хьабийллаб тхона» яхача темах лыттача комсомольски собранe.

Цу собранe хьийха бар дешархой къаьнара шефаш — Шалиарча «Сельхозтехника» МРО болхлойн школера хьехархойн. Собрани хьайийллар школа комсомола комитета секретаро Доттукаева Луизас. Цо дийцар лакхерча классашкарча дешархошта йоаржаь хиначa «Мала хила лов сона?» яхача анкетах лаьца. ВЛКСМ комитето профориентацена бечача балла. Школе тьайийлла я профориентаце уголок. МРО-ча шоай шефаш собранеш ю укхаза, сайренаш кийчъю, экскурсеш а ух.

Ниттa, ший хьамсарча профессех — слесара профессех лаьца — дийцар МРО электроцеха слесара-обмотчикас, халкъа депутатий районни Совета депутата Абубакарова Хедас. БархӀ шу хьалха школа а яьнна, ший йоакхагӀа йолча йиший лерагӀа цига балха яхар из. Цу хана дена ихы дехке яьна хӀама а дац. Шийна дагалаьттар кхоачашхилча санна а хет цунна. Хьинаре, хьаьнала къахьегаш хиларца укхаза массане а сий ду цун, лартӀа а лоархӀ из. СССР керда Конституци тӀайца шу дузача дийнахьа вичилетъа кхаь шера лаьа кхоачашйир Хедас. Шоай цехерча мехкарех лаьца дийцар цо. Цу цехе болх беш мел бола слесараш ихалнах ба. Баьхах а новкъостех дийца яьлча, цига болх бара тӀахъийхар цо шинлера мехкарий. МРО экономиста Баймурадов Рамзана дийцар инженера специальностех лаьца. Дика инженер хила йиш яц, аьлар цо, математикахи физикахи дика кхеташ воацар, цудухьа дешара шерашка инженер хила безам болчо уж предметаш бокхха теркам тӀабохийтаб Ӏомаде деза. «Сийлен Знак» яхача ордена кавалера — хьехархочун Тайсумова Нина Васильевнай дукха дар ший специальностах лаьца дуцца. Тхьо шу да цо школе болх бу. Цу тхьаь шера дукха кагархой баьхаб цо вахара наькъа тӀа. Дукха да цар цунна кхабалдаь барьалаш, дакъа лоацаш.

Цул тӀехьагӀа къамаьлаш дир комсомольцашка шоаш а. ИттлагӀча классерча дешархочо, комсомольцо Магомадов Лом-Ӏаьлас дийцар шийна гӀиллакхочун специальность езаш хиларах лаьца. Из професси Ӏомас дага ва Бисиев Сайд-Хьусен а. Хасуханова Лейлан Алиева Разети лораш хила лерхӀаш ба. Дукха бар комсомольцашта юкъе хьехархой хила дага бараш я. ХӀаьта тхьаьх совгӀа вола комсомолец школа лыкхачуя тӀехьагӀа шоай дай-ахархой — специальность хьаьца лаьрхӀа ба.

Е. КИЗЕРОВА.

Тхога язду

СЕННА ЧУЮЛЛИЙТ САГО ТЕЛЕФОН?

Хьамсара редакци! Ва со бехке. Укх са шин-кхаь хаттара жоп далар дех аз шуга.

Са хьалхара бехк малагӀа ба аьлча, аз сай цӀагӀа телефон хьачуйиллийтар ба. ШоллагӀа бехк ба са цу телефонах доагӀаш дар аз ший ханнахьа дӀателаш хилар. ХӀаьта кхоалагӀа бехке за со радиоточках тела боагӀа мах дӀа ца телара. ХӀана аьлча, телефон хиина а Ӏац аз чуйиллийтар: трубка хьа а нийца радиопередачашка ла а дувгӀаш вай мехкара а яхьча мехкашкара а керда хоамаш довза торо лу цо. ХӀаьта бетта кхоазза е диазза телефонаца къамаьл де йиш хуле, тха дезалхошта пунах бокхха кхаъ хул. Цудухьа ва со бехке цу ший тайпара йолча радиоточках МагӀалбикерча бувзама узела хӀара бетта ах сом дӀа ца телара.

Дале а, бегаш юкъера дӀа а баьха, ма-дарра аьлча, гӀулакх ниттa да. Аз чуйиллийтар радиоточка яц, телефон я. Цудухьа телефонаца къамаьл де безам ба са, аьнна аз сай бала МагӀалбикерча бувзама узела начальникага Е. С. Бервиновайга дӀакъодабича а хӀама хилац.

Ниттa, тӀехьара соахка 27-ча декабре вахар со бувзама болхлошка телефоно болх ца бу шин кӀира ха йий, маца тоаергья оаш из аьнна хатта.

ХӀатӀакхоачаш латташ хиннача Кердача шерацa уж даькъала а бийца, чӀоагӀа дийхар аз сай юхь елга. Телефон тоае саг 28-ча декабре вайтаргхиларах теша а ваь дӀавахийтар со. Цхьабакъда, цох хӀама хиланзар. Цул совгӀа, Архангельске Советски Эскаре эпсар а волаш гӀулакх деш волча сога телефон тохаргья аьнна хоам баьча воӀаца а къамаьл де йиш хиланзар са.

Наха шоашта йолча паргӀатон духьа чуехкаш йола телефон бахьан долаш дӀадаха шу санна мара ер кердадар а чам боацаш дӀадоле новкъа хургда сона. Шоана гуш ма-хиллара, ихы оамал боацаш висав со. ХӀанз шуга хетт аз: наха телефон фу лаьрхӀа чуехк бакъахьа кхетадой аз?

[redacted],
шофер.

Редакцегара: Цу хаттара дола жоп МагӀалбикерча бувзама узела начальника Е. С. Бервиноваси республиканский бувзама производственно-технически управлене начальника А. З. Хантен дехча баьъахьа хет тхона.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

Шоана, дай-ноаной

БЕРИЙ ЙОАКХО ЕШ

Хьалхина керда шу ООН-о берий шу аьнна дӀахайкадар вай мехка геттара дика хеташ тӀайца хӀама да. Из белгалдаькхар Центральни телевидене гӀолла ше къамаьл деш новкъоста Л. И. Брежнева.

Коммунистически партей Советски пачхьалкхнон цхьаннха хӀама юхо да озаш даиман йовхо ю хьаькъале. дикача оамалс, кӀоаргга Ӏилмаш Ӏомадаь, нодийча гӀуллакхашна, къахьегама чӀоагӀа тӀера хургдолаш вай бераш хьалкхедара. Из Ӏалъмате бокхачa ловрхӀаме гӀулакх кхоачашхилийтара жел эша хьалаш Ӏалашду вай партеи Советски Ӏаьдалон. Цунна кхы цӀаьнха а къаьгга тешал деш ба КПСС Централъни Комитетон СССР Министрий Советон 1978-ча шера ноябрь беттa тӀайца керда соцам: «Верашта лаьрхӀа дола товараш дукхагӀа хьадара, дикагӀа хилийтара, уж товараш вахага доккхилга тоадара чакхдаха дезача гӀулакхех».

Геттара доккха а, бехктохаме а, хала а, цукга хьошна сийлахьа а дехкар да къона тӀехье коммунистически сакхетам болаш кхалкхеелга. Хьехархой коллективаш берий дай-ноанойи барта а болаш, уж шоайла дага а бувлаш, царна партийни, советски, профсоюзни, комсомольски, пионерски организацешна, ерригача советски общественносто тӀо а деш кхоачашде дезаш дехкар да из.

«Духхьал къахат-мотт ховш нах кийчбарах кхоачашхулаш дац советски школа дехкар, — аьлар Л. И. Брежнева Ерригсоюзни хьехархой съезде ше къамаьл деш. — Из декхарийла я школера дийна боалараш политически гӀулакхаш довзаши идейни тийшаш болаш, коммунизм бахьанце къоисам лоаттабеш хургболаш кийчбе». Хьалхарчул а дукхагӀа хӀанз хьехархочох тийша да дешархочох хьехулаш вола саг, специалист, граждании миштав, яхаш дола дош. Цхьабакъда, цу даькъе Ӏалаьмоте доккха дехкар тӀадож берий дыьштаноаношта а ниттa цӀен бокхагӀа болча дезалхошта а.

Вай социалистически обществаьа вашача тайпара дика гӀулакхаш доахаш а коммунистически кхетам болаш а шоай бераш хьалкхедара фу эш, мала эш а ховш, цу деша даиман уйла а еш, шо-шоай берий хьехархоица хаст-наста дага а боалаш, из декхар дикагӀа кхоачашхургдола наьнъаш лохаш а лелладеш а ба вай дукха а дукхагӀа бола дай-ноаной. Ниттaча дыьша-ноаноша шоай берий иараз лерхӀ мехкан нахан наьъа а боалаш, хьаьнала къа а хьегаш, цу къахьегамца дерригача халкъага дакъа кхоачаргдола беркат хьа а кхоллаш бааза нах царех хилар. Из нийса кхетам ба.

Цхьабакъда, хӀанз а юкъ-юкъе нийслуш ба шоай берий иараз фуд ца ховш бола дай-ноаной а. Цхьанна балхах култ а ца тохаш, аттача гӀоллa баха вӀалттӀехьа далар да, царна хетачох, цар берий иараз. Царна вӀалла бе-башха хетац мелла бӀехача наьнъаца цар из Ӏалашдой а, нагахьа санна даа-дукха, далаэца долаш шоай бераш хуле. Цу тайпарча дыьшта-ноаношта шоай берий иараз хетар, цу берий иараз довр да.

Дешархошта тӀалатта керттера болх дешилга ба. тӀехьагӀа шоашта а шоай Дыьхенна а накъадаргдолча тайпара дика дешилга да дыьхено тадам царна тӀадилла дехкар. Из ятта дехкар дац.

Дешархошн массаза а дагахъаба деза: хӀана дешархочун гӀулакх хинна Ӏац дешар. Из пачхьалкхен гӀулакх а да.

Ниттa доккха дехкар шоай бераша кхоачашдечa хана дай-ноаной декхарийла ба цар дешара баьха хадакза тӀахьожам лоаттабе. Царна хьехаш болча хьехархоица хаст-наста дагабувла. Дешна хьежа беза цӀагӀа кхоачашде тела дешара балхаш бераша кхоачаш миштa даьд.

Бетта, шин бетта цхьа школе дӀа а этта, ший беро миштa деш хьажа, хьехархочунца дагадала, шийгара эшар фуд къоастаде мукъа доацаш цхьаьнха да-нана хургдац. цхьабакъда, из ца дераш хӀана в пюрттa ба. Кхыметтел кхайкача а школе ца болхаш ба дукха дайноаной. Керттерча дакъо цу тайпарча дай-ноаной бераш хул дешара тӀехьадусараш, аьрдагӀа лелариш.

Кхы цхьаькха а хул. Цунах хургдолчун хьесап а ца деш, цхьацдаболча дай-ноаноша, цхьа лоадам боацa хӀама царга дайтар духьа а е цхьаьнха бахьан доацаш а дешарои тӀерадрах шоай бераш. Из вӀалла мегаргдоацаш, дешара чӀоагӀа зене гӀулакх да. Бер урока тӀера а даьнна, пуена ца хозаш дисар чӀоагӀа новкъа хул дӀохора дешар кхетадара, хӀана аьлча, цар Ӏомадоча Ӏилмахой цхьацца лагӀа да хӀара урок.

Дувхин даж хилийтача берий хьакъехьара шоай декхар шоаш кхоачашдаь боал мотт цхьацнаболча дыьштаноаношта. «Верашта дешар. Ӏомадеттен царна кхетам дултен хьехархой гӀулакх да, — оал цар. — Алапеш а телаш, цу гӀулакха лелабу уж-м пачхьалкхено».

Верашта дешар а, дика оамалаш а, кади гӀулакхаш а Ӏомадеш дукха балхаш ду школаша, хьехархоша. берийн кагийча наьхен организацеша, цхьабакъда, из деррига а цу лоархӀамече декхарах дай-ноаной мукъабоалаш дац. Школе йоакххачул дукхагӀа ма йий, цар доалах тийша а долаш, бераша дыьща-ноаноца цӀегӀа йоанаха ха.

МоллагӀа а бера кергӀдаьнна дика хӀама боккхагӀчар теркал ца деш дитача кастта догъахх цунах бера.

Цхьа цхьан дийнахьа загӀе еавейна, дог гӀоздаьнна чуера школера шоллагӀча классе деша ягӀа йийг. Сов Ӏадъхарах сийрдадаьнна бӀаргаш наьвгтахьа дӀа а лекха аьлар цо: «Нани, аз тахан шоаза «пхиъ» яьккхай. Шийна цунах бокха кхаъ хиннилга дӀахьоакхара меттел, цхьа юкъ а хлийта, кхыметтел йилигтахьа дӀа а ца хьожаш: «ДӀаялал дьаллахь, царех-м фу де йоаллар хьо, кхы дукхагӀа яьхалле а?» — аьлар нанас.

Бера эттара гаргагӀа латтача саго — нанас — аьннача цу шийлача дешаша, йис кхийтта эзза санна, матардихьар минут хьалха селла гӀоздаьнна хинна йийга дог. Йоакха юкъ еллар цар йийгела наннен юкъе, уж дика шоайла хийрабаьхар. Цу хана дена наьнага дӀадуьцара тӀера ядар йийг шийна дагадар.

Да-нана шоай берий дагара ховш ца хилча торо хургьяц дика вамаьхал а йоалаш нийсача новкъа уж хьалкхеде. Бера эттара гаргагӀа латтар нана я. Цудухьа къаьстта нана декхарийла я ший бера оамалаш — воараш а дикалраш а — кӀоаргга йовзаш хила. Хьадда лостам а телаш, даиман бӀаргехаба бела бераша мел дечунга, ладувгӀа деза цар хабарашка, цар уйлашка, хаинахьа могаде деза царгара нораде дикадар, човзамца а ца деш, бокхъонца бераш дӀа а кхетадеш гоамде, дегаздаикха деза водар, товш доацар.

Де деза, яхаш, шоанна дӀадуьцача хӀамал эттагӀа дӀалц бераша наха деш, къаьстта а шоай цӀен ихыча дезалхоца деш бӀаргагур. Новкъостащца а ихыча нахаца а Ӏимерза хила. яхаш, хьалхадахарах этта хӀама хургдац, нагахьа санна дай-нана а цӀагӀара бокхагӀа бола дезалхой а шоайла охца хуле, уж шоайла вӀалла эзда доаца къамаьлаш деш хуле. Цудухьа цхьанха а эзда доаца хӀама бӀаргадайта а хазийта а мегаргдац бераша.

Бераш кхетамце нийса хьалкхедара даькъе вокха говзанч хиначa А. С. Макаренкос яздаь: «Оашош цунца къамаьл деча хана мара, е хьехар деча хана мара, е ер дакза дергдац, аьлна, цунна хӀама тӀадуллача хана мара оашош бера кхетам лац, аьлe ма хеталаш... Оаш тӀадувха бароакъа, кхыча нахаца е кхыча нахах оаш ду къамаьл, шо сено гӀаддут, шуга фу дика сагото-гӀайгӀа кхоачашун доттагӀашцара, моастагӀашцара гӀулакхаш миштад, шо дела миштa лу, оаш газет миштa деш — из деррига а доккхача маӀане да бера».

Ден нанен декхарийла да шоаш хьалкхевер, аллха шоай цӀен дезалхо хинна ца Ӏеш, вай социалистически обществa член а хилар массе хана дагахкхаба. нахагахьа санна из шоай бер во, харцахьара гӀулакхаш доахкаш хьалкхийча, цун тӀайгӀа, аллха шоашна къьыча ца Ӏеш, дукхача кхыча нахага а ерригача обществага а кхоачнига ховш хила. Цхьан вочa саго даьча зуламах дукхача бӀаьнестига бала кхоачаш хилар бакъдеш тӀамаш вайна воашта хьалхашка дукха да.

Даьша-ноаноша в боккхагӀча дезалхоша а бераша леладу гӀулахк массаза а цхьан бартагӀа хила деза. Цхьабакъда, из барт боацаш, цхьаьне аьнар вокхо доахадеш моттигаш кӀеига нийсалац вай дезалашка: дас аьнначох нана духхьал йоал, е нанас аьначох да духхьал воал. Цхьаха цу шине яхар даь-нанас е вокхагӀа волча кхыча дезалхоче доаду. НиттaЧа хьал тӀа ловрзагӀа доал бераш нийса кхетам балара гӀулахк, цу наьнъаца Ӏомадаь бер дисциплина йоацаш хул. вокхагӀчо аьнар кхоачашдара тӀера хилац, цхьаьне аьнар ца а деш, шоай хьаштдар де Ӏам уж.

Къаьстта белгалдаькха доагӀа берех детылга, бокъо йолаш а йоацаш а уж чувхаделга Ӏалаьмате эсне хилар, бераш кхетамца кхедела цу акхача гӀулахко дохадеш хилар. Эттарах, чухкадарах бер кхетаргда, хьаькъал тӀадоагӀаргда. аьнна хетарал доккхагӀа гӀалат хила йиш яц.

Цхьан мулта вӀелгаш а цхьатара дац, оал вай. Цунах тарра, берий оамалаш а хул чӀоагӀа бе-башха. ЦӀаӀаш кӀаьда, аьсала оамал йолаш хул, вокхаш — гӀожа, чӀоагӀа оамал йолаш хул.

Оамал кӀаьда йолча берех да-нана леташ хилча, цу гӀулахкага даьккха бер массаза а дорха хул. ХӀаьта дас-нанас е вокхагӀа волча цӀен кхыча дезалхочо еттарца дорхдевна бер нахаца Ӏимерза доацаш, футтаре лелаяра тӀерадолаш, эзь-ездел доацаш, вокхагӀчун де доагӀаш дола сий ца деш Ӏам. Цу тайпара еттарцеи човхамцеи Ӏомадаь бер нахаца охца, харцлера тӀера, мухане, эзэш, эзза хул, хӀаьта уж оамалаш вӀалла товш яц чуйнна коммунизм хьалъеш боахкача советски нахаца. Уж оамалаш йоахкаш хилча, сагах визза саг хилац.

Берига беш бола «хьехам» еттарцеи човхамцеи болча даьла-наьнен шар берашта юкъера гӀулахк массаза а хийра хургда, цу тайпарча даьца-наьнаца дагадоалаш, водар а дикадар а цар га хоатташ хургдац бер. Шиъ берех леташ долча дас-нанас цӀакхха а меттадоагӀаргдоацаш доххаду берий эттара бочагӀа. эттара деагӀа дола хӀама — дахьа наьнен сай деши царех тешащн уж хулга. ХӀаьта бокхъонца коммунистически кхетамца бераш хьалкхедара эттара чӀоагӀагӀа эпаш дар бера ший даькъаьнах массаза а нийса кхел еш, цӀакхха харцахьара хӀама дердоацаш нах хетар да. Бераштен дыьшта-ноаношттен юкъе шеко йоацаш бола тешам ца хилча, уж шоай берех лийтабар аьнна-м, даьи наьнен низ кхоачаргбац цу шоай берех вдамашта а мехка а ма-эшшара дика нах хьалкхебе.

Нийса хьехам а беш коммунистически сакхетам хургболаш бераш хьалкхеделга Ӏалаьмате хала а, сих ца душ, сабар эшаш а, цӀакхха теркам тӀера ца боалийташ кӀорда ца деши леладе дезаш а гӀулахк да. Цудухьа аллха дайх-ноаноех тийша ца дуташ, царца хьехархой коллективаша а ерригача советски общественносто а цхьа барт болаш, хаддамза вӀалли дига и боалаш кхоачашде дезаш гӀулакх да из.

Шоай са ца кхуаш, аллха шоашта ца харах ду дыьшаноаноша берашта кхетам балара даькъе шоаш ду дукхагӀа дола гӀалаташ. Цудухьа цар де дезачох даиман дайноаной кхетабеш хила еза хьехархой коллективаш, хӀаьта каста-наста хьехархошна дагабоалаш, берашцара кхетама болх цар хьехамца беш хила беза дай-ноаной.

Дыьхен эттара езагӀа йола ганз сагах лерхӀ Коммунистически партеи Советски пачхьалкхено. Вай мехка хьадеш мел дар сага духьа, из кхы а дукхагӀа паргӀата хилийтар духьа деш да. Массе оагӀорахьара тоавенна а волаш, коммунистически кхетамца саг хьалкхевара даькъе, вай ма-аллара, Ӏалаьмате доккха декхар тӀадож дыьшта-ноаноша. из декхар сийленца кхоачашдара дукхагӀа беркат даргдола наькъаш лохаш а леладеш а хила беза дай-ноаной. Цар цу балхах дукха а дикагӀа каяргья, нагахьа санна уж шоаш хьаьнала къахьегаш, нахаца дог-уйла цӀена долаш, водар гоамз долаш, вай замана товш доацача тӀехьадисача ийрчаь гӀулакхашта дукхьала ира къовсам лоаттабеш хуле.

Х. ОСМИЕВ,
йоазонхо.

Ленинграде Воиковен Потемкинскойи улицаш вӀашн тӀехйоалача юкхе я ше санна ихы йоаца беш. Тулиш, сигала беса елаш, кедраш, можжевельник, пальмаш, дийнача эзазай композици — ниттa да - цига баьккарашта духхьаьотта сурт. Укхаза 500 квадратни метр йоккхача моттигте я мехка эттара йоккагӀа йола баьцоагӀай выставка. Опытни специалисташ наха йованйт цул композици, помещенеш кийчъяра хьакъехьа консультацеш тел.

ХозагӀа ярех я выставочни комплексера Пальмоши оранжерея. ДӀадахача бӀаьшерек юкъе кхачача хана хьалъьн йола из хӀанз шозлагӀа дийкъеннар санна я. БӀарчача шера гаьна сигала урагӀа беха латтача цул кнага тхоена кӀал хаддааза цхьатарра температура лоаттаю. Шийлача Ӏан дийнахьа къаьстта чӀоагӀа тоам хул цига кердача эзэашта, баьцоагӀашта юкъе нийсвелча.

Выставочни комплекс хьалъеш архитектурин памятникаш а шийна чуловцаш даь балхаш. ЛенНИИпроект институтa болхлоша хьалхе а лелаеш даьд.

СУРТА ТӀА: эзай выставка.

М. БЛОХИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Целине тхо доацаш ихай эшелонаш

Грознерча № 1 йолча юкъерча школе хилар Л. И. Брежнева «Целина» яхача книжках хетаь конференци. Цу конференце дакъа лоацаш вар 1956—57 шерашка студент волаш целине хиша, хӀаьта хӀанз «Знание» общества Заводской районни организаце бехктокхаме секретарь вола Гусев Эдуард Тихонович. Цу диццургдоацача шерех лаьца дукха дийцар цо дешархошта, хӀаьта ший къамаьл чакхдоалаш целинана хетаь йола ший стихотворени а шийшар Гусева.

Л. И. Брежнева «Целина» Ӏалаьмате дика издаь книжка да, яхаш дийцар дешархоша И. Медведевас, Л. Чубаревас, О. Симонова. Из книжка дешнаца, йоазар цар, дика йовзацар тхона из вай советски халкъа беркат деша турпала ха. Йовзацар Л. И. Брежнева ший книжка тӀа бувцаш бола дето Ӏалаьмате чӀоагӀа къоабалбеш тӀаэцаш бола турпалаш: Иванов Иван Иванович, Л. М. Картаузов, Д. Нестеренко, Е. А. Зайчукова, кхы дукхабараш а. Цу нахах тамаш еш, цар вахарах хьагаш дувцар дешархоша.

Конференци кийчъеш целинах лаьца дукха тохкамаш дир дешархоша. целина карасгзаеш хиппа нах лохаш. Цу тохкамаша гуча даьккхар школера хьехархой Л. А. Тимофеева, С. П. Траплина, Ю. П. Болдасов, И. В. Бабич, В. П. Назиева целине хиналга.

Конференце дакъа лоацаш хинараш Л. И. Брежнева «Целина» дьаьха ца Ӏеш, дето къоабалдаь из тӀайца ца Ӏеш, хьожаш хилар Л. И. Брежнева хетаьча «Коммунистах йола повесть» яхача документальни фильма фрагменташка.

Л. КУРАПОВА,
№ 1 йолча школа классех школех боацаш беча балха организатор.

ТЕЛЕВИДЕНИ

9 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Ӏуйранара гимнастика.
9.05 — М. Дьорфаш. «Сона вешле илла аллa». Московски сатира театра фильм-спектакль.
10.45 — «БӀаргагушдар — тема хаьадар». Ниттевьлча «Тахан дуьнен тӀа» яха информационни выпуск.
14.00 — Кердадараш.
14.00 — Телевизионни документальни фильмай программа.
15.30 — «Вай беш».
16.00 — «ЛерттӀа берам».
16.45 — «Распус-бродага» яхача телевизионни художественни фильма премьера. ШоллагӀа сери.
18.00 — Хьалха болхараш БАМ-а гӀишлошъярхоех дола телевизионни документальни фильм.
18.30 — «Максипес фика» мультипликационни фильм. КхоалагӀа виъаьагӀа сери.
18.45 — «Тахан дуьнен тӀа».
19.00 — В. Моцарт. — Кларнета, альта, фортепьянона йола трио.
19.35 — «Приключенчески фильма экран». «Зора аттаьь ца» яха художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.35 — Фигурни кога салозаш хахарах йола СССР чемпионат. Спортивни хахараш. Шоай лоӀамагӀа йола программа. Запорожьера передача. Ниттевьлча «Тахан дуьнен тӀа» яха информационни выпуск.

II ПРОГРАММА

10.44 — «Ӏомаде вай де».
10.40 — «Эттара лоархӀамагӀбар». Мультипликационни фильм.
10.30 — «Фаьлгий парад». Телевизионни фильм.
17.00 — СССР Лакхехьарча Советa хоржамаш дара нихьдаьлаш «Вай хандарча этапера парте экономически стратеги».
17.30 — «Дуьнен хаьъашта юкъера обозрени» (гӀалгӀай меттала).
17.50 — «Из да, мӀа вляра ваьнан». Документальни фильм.
18.10 — «Газаш бегаш бе йиш вы».
18.00 — «Телеобъективе бека бу».
18.35 — «Нохч-ГӀалгӀайчу гӀолла». Информационни программа (эрсий, гӀалгӀай меттала).
19.00 — Баскетболах йола СССР чемпионат. МаӀа нах. ЦСКА — «Динамо» (Москва). Ригера передача.
19.45 — «Музыкальни киоск».
20.15 — «Бийса даькъала хийла шун берам!».
20.30 — Гандболах йола СССР чемпионат. Кзалнах. «Ростсельмаш» (Ростов-на-Дону) — ЗИИ (Запорожье). Каунасера передача.
21.00 — «Художникех дола дуьцараш».
21.40 — «Иванова Кхаах лаьша». Телевизионни художественни фильм.

10 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «Ӏуйранара гимнастика».
9.05 — Централъни телевидени Ерригсоюзни радио Монакача берий хора концерт.
9.35 — «Йовкха вӀаьлла тӀина шамнакха», яхача телевизионни художественни фильма премьера (Финланди).
10.25 — «Кинонихьбара клубе». Ниттевьлча — кердадараш.
14.50 — Кердадараш.
14.50 — «Седкъаьлг». Берашта дола кинофильмах.
15.45 — «Хьамсара Ӏалам».
16.05 — «Московски комсомола гӀулакхаш».
16.36 — ДӀалоах Азовски (балалайка), Гаухоски (баян).
17.05 — «Тха Чукоккала». Пачхьалкхен тенийн театра фильм-спектакль.
18.00 — «Кердача шера елав кӀей», сьездий Кремлевски Дворцера передача.
18.45 — «Тахан дуьнен тӀа».
19.00 — Хоккеих дола дуьнен хьалъашта юкъера вӀашагӀиэстар. «Бостон Брюинз» — «Крылья Советов». США-ра передача.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Нохса тхо долча, тийна сийрегӀа» яхача фильма-концерта премьера. Дакъа лоацаш ва СССР халкъа артист И. Козловский.
22.10 — Фигурни кога салозаш хахарах йола СССР чемпионат. МаӀа нах. Шоай лоӀамагӀа йола программа. Запорожьера передача (Интервидени). Ниттевьлча — «Тахан дуьнен тӀа» яха информационни выпуск.

II ПРОГРАММА

15.05 — М. Андреев «Чучи». Республикански тенийн театра спектакль.
17.45 — «Атеистически темаех аьъш» (гӀалгӀай меттала).
17.55 — «Саг вӀешхар ваккдар» фильм.
18.05 — Литературни вӀашагӀкхетараш. «Байхдиьна лаьттам кардаргдар — бокха тоам» (нохчий меттала).
18.35 — «Нохч-ГӀалгӀайчу гӀолла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала).
19.00 — «Шун каллатешта дой даларца». Музыкальни программа.
19.45 — «Кинозрителя спутник».
20.15 — «Бийса даькъала хийла шун берам».
20.30 — Пади оал Украински телевидени радион бандуставай трио. Киевера передача.
21.00 — Р. Роллан. Вахарен вхолламен шагӀонаш.
21.40 — «Ловзашна да ер дог». Телевизионни художественни фильм.

РАДИО

9 ЯНВАРЬ

6.40 — «Юртара Ӏуйре» (эрсий меттала).
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.25 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Ахкараш.
8.25 — Хоамаш.
8.35 — Ашараш (гӀалгӀай меттала).
8.45 — ДӀахьача замах тӀехьадисача гӀулакхашца — къоасам лоаттабе! «ХӀаранега дӀакхачаш» яха беседа (нохчий меттала).
9.15 — «Тхога язду» (эрсий меттала).
9.30 — «Къона заманах». Радиовыпуск (гӀалгӀай меттала).
10.00 — Коммунистически а зама а морал. Исторически Ӏилма кандидата Э. Исаева беседа (гӀалгӀай меттала).
10.15 — «Сийдоза цӀе — бахарьйе». СССР Лакхехьарча Советa депутатий кандидатах Н. Рыженкоах йола зарисовка.
10.30 — Социалистически хьалхьалъеттараша. Концерт (гӀалгӀай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гӀалгӀай меттала).

10 ЯНВАРЬ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.25 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Ашараш (эрсий меттала).
8.25 — Хоамаш.
8.35 — «Юкъара бокъонаш дерача пунктаира — даим терам еӀ». Беседа (эрсий меттала).
8.50 — Ашараш (эрсий меттала).
9.15 — Вай лоалахой болча. Къилбиссена - ХӀирийчера передача (гӀалгӀай меттала).
9.30 — «Новатор» яха радиоклуб (эрсий меттала).
10.00 — «Халкъа тӀахьокхе болх бен ба» (гӀалгӀай меттала).
10.20 — «Вахара хьехар — советски» (эрсий меттала).
10.40 — Ашараш (эрсий меттала).
16.15 — «Юртара вахарӀ». Техника — кийчон мугӀаре (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гӀалгӀай меттала).

Хоттам

Тахан республике гӀоллeн Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 3—7 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 8—13, Грознe 9—11 градус шелал йолаш хилен тарлу.

Кховна хувцалуш морхаш а йолаш, малхбузехьара секунде 5—10 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана 18—22, дийнахьа 1—6 градус шелал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гӀа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культурен отдела — 3-81-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; кехьаьй отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректоре — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-81-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ерен, шоаттен деношка

СФ05008. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковско, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 128.